

Pääkirjoitus – Editorial
Raimo Narjus

Yrjö Blomstedt
**Changing Uses in the
Genealogical Research in Finland**

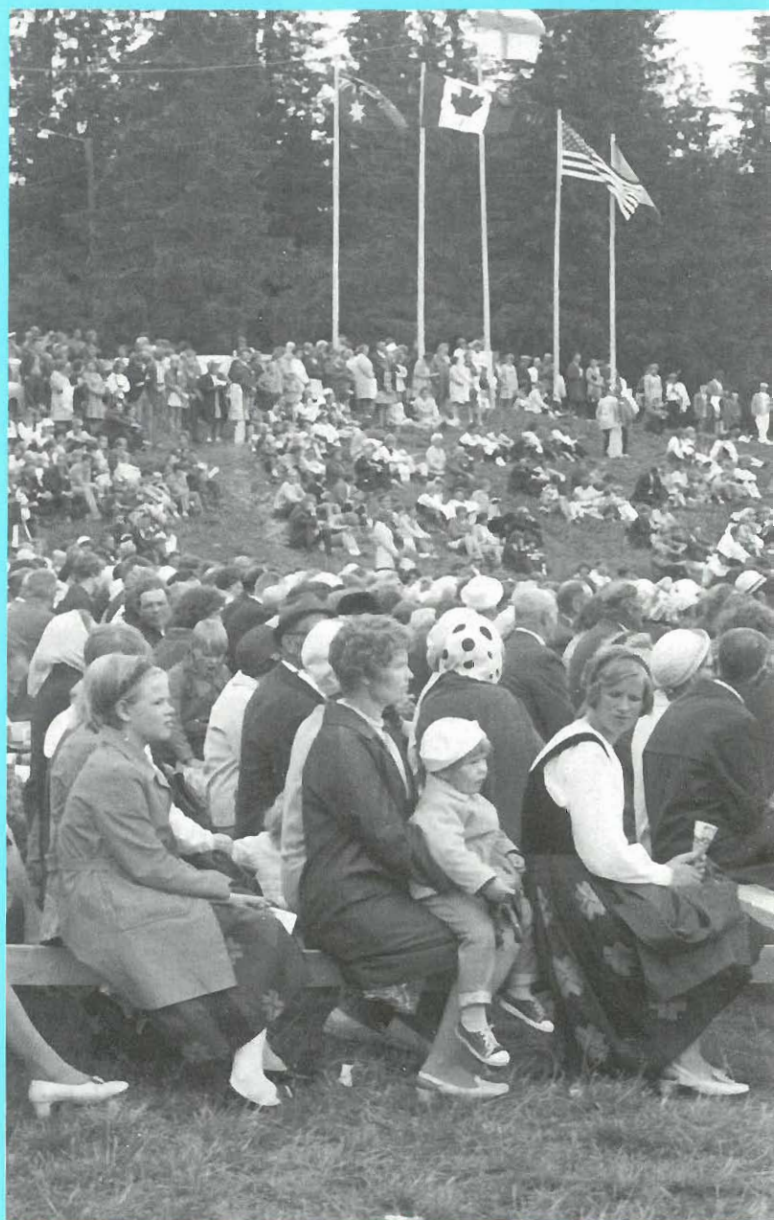
Veijo Saloheimo
Karjalaiset liikkeellä 1600-luvulla

Laurie Hertzell
**Meeting a Child of
the Karelian Fever**

**Sukumessut 1992 –
Family Fair 1992**

Tiedotuksia – Notices

Kirjat – Books

1991

4

SIIRTOLAISUUS

MIGRATION

Siirtolaisuus – Migration

18. vuosikerta – 18th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku, Finland
puh./tel. (9)21-317 536, fax (9)21-333 460

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief:* Raimo Narjus
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant:* Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors:* Maija-Liisa Kalhama, Timo Virtanen
- *Taitto/Lay-Out:* Anne Virtanen
- *Toimituskunta/Editorial Board:* Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilaushintaa:* 40 mk/vuosi (4 numeroa), PSP Tu 495 90–3
- *Subscriptions:* Finland and Scandinavia 40 FIM,
other countries \$12.00 a year (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration

Rehtori (SSKH) *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi ja Helsingin
yliopisto, puheenjohtaja

Professori *Erkki Asp*,
Turun yliopisto

Toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.

Lähetystöneuvos *Juha Knuuttila*,
Ulkoasiainministeriö

Apulaisprofessori *Olli Kultalahti*
Tampereen yliopisto

Neuvotteleva virkamies *Risto Laakkonen*,
Työministeriö

Rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Suomen Maakuntien Liitto

Apulaisprofessori *Martin Panelius*,
Opetusministeriö

Ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

VTM *Tuula Rosas*,
Turun kaupunki

Henkilökunta/Staff

Olavi Koivukangas,
johtaja, virkavapaalla
Director, off duty

Raimo Narjus
vs. johtaja/Director

Timo Virtanen,
va. tutkimussihteeri/
Research Secretary

Maija-Liisa Kalhama,
osastosihteeri/Departmental Secretary

Seija Sirkä,
toimistosihteeri/Bureau Secretary

Taimi Sainio,
va. kirjastovirkailija/Librarian

Anne Virtanen,
toimistovirkailija/Administrative Clerk

Tutkimus- ja toimistoapulaiset/
Research and Office Assistants:
Jaakko Alakylä, Leena Hastela,
Vesa Loponen, Ritva Rantanen

Tutkijat/Research Officers:
Minna Domander, Jouni Korkiasaari

Siirtolaisrekisteri/Emigrant Register:
Matti Kumpulainen,
toimistosihteeri/Bureau Secretary
Sirkka-Liisa Laurila, Elisabeth Uschanov
tallentajat/Computing Officers

Kansi: Juuret Suomessa 1992 -tapahtumat keräävät yhteen suomalaisia ja suomalaisten jälkeläisiä eri puolilta maailmaa. (SI/VA/0013 Suomi)

Cover: Roots in Finland 1992 events will gather together Finns and the descendants of Finns from different parts of the world. (Institute of Migration, photo collections)

Seminaareista Sukumessuihin

Siirtolaisuusinstituutin tehtävänä on siirtolaisuuteen ja koko muuttoliikkeeseen kohdistuvan tutkimuksen edistäminen ja huolehtiminen siitä, että muuttoliikkeeseen kohdistuva tutkimus tuottaa yhteiskuntapoliittiselle suunnittelulle ja päätöksenteolle tarvittavat tiedot. Siirtolaisuus aiheuttaa myös paikan päällä tapahtuvaa tutkimustarvetta, josta syystä instituutti on tällä hetkellä vailla vakituista johtajaa. Siksi instituutti joutuu myös muistamaan johtajansa 50-vuotispäivää hänen ollessaan kirjaimellisesti matkoilla.

Tunnettuna kotiseutumiehenä hän on ollut myös juuristaan kiinnostunut ja siksi olemme olleet mukana hänen omaa kotiseututuntoaan kohottamassa. Tässä tilanteessa emme kuitenkaan voi muuta kuin symbolisesti nostaa hänelle riittävän korkealle hattua, jotta se ulottuisi pitkän miehen pään tasalle. Siirtolaisuusinstituutti ja sitä lähellä olevat ovat näet syntymäpäivälahjaksi pukeneet pohjalaisen Koivukan maan maan kansallisasuun helavyötä ja hattua myöten.

Vuonna 1992 Suomi viettää itsenäisyyden 75-vuotisjuhlaa yhtenä teemana juurten löytäminen. Instituutti on monella tavalla mukana juhluvuoden tapahtumissa. Kotiseutupäivillä Alajärvellä ja Joensuun musiikkitapahtuman yhteydessä järjestämme ”Löydä Juuresi” -näyttelyn, joka on samalla ennakkomainontaa instituutin saamaan asiaan liittyvään Sukumessut-päätapahtumaan täällä Turussa.

Sukumessut oli alunperin työnimi siirtolaisrekisterin käyttöä ja sukututkimusta käsittelevälle seminaarille. Myöhemmin päädyttiin kuitenkin siihen, että koko perheen messutapahtumana oikea tieto sukututkimuksen keinoista ja mahdollisuuksista voisi mennä tehokkaammin perille juuristaan kiinnostuneelle suurelle yleisölle. Sukumessut järjestetään yhdessä arkistolaitoksen, Suomen ev. lut. kirkon, Sukuseurojen Keskusliiton, Sukutietotekniikan ja Suomen Sukututkimusseuran kanssa siten, että Turun Messut alan asiantuntijaorganisaationa huolehtii messujen käytännön toteutuksesta.

Messuihin liittyy lukuisia joukko oheistapahtumia. Myös perusajatus tieteellisestä seminaarista on jäljellä. Se järjestetään messuihin liittyvänä yhdessä Turun kesäyliopiston kanssa. Messuilla sukututkimusseurat ja sukuseurat esittelevät sukututkimusohjelmiaan ja niistä saatuja tuloksia. Messuilla on käytössä kirkonkirjoja ja instituutin siirtolaisrekisterit, jolloin jokainen voi asiantuntijain opastamana tarkistaa, mitkä tiedot suvun vaiheista rekistereihin sisältyvät.

Esimerkiksi amerikansuomalaisten lehdissä julkaistavien ennakoilmoittautumislomakkeiden avulla on tilattavissa seurakuntien ja siirtolaisrekisterin sisältämät tiedostot, jotta ruuhkaa messupäivinä voitaisiin välttää.

Sukumessut on instituutin toiminnassa kokonaan uuden tyyppinen toimintamuoto. Toiminta, jossa instituutti ottaa kontaktia suoraan niin maamme rajojen sisällä asuviin kuin muuallekin siirtyneisiin kansalaisiin. Tulee olemaan mielenkiintoista nähdä, miten suuri joukko juuristaan ja sukutapahtumasta kiinnostuneita tulee niin sukumessuille kuin Juuret Suomessa -päätösjuhlaan Helsinkiin.

Raimo Narjus

The Quest for Lost Roots: Scholarship and the Family Fair

It is the task of the Institute of Migration to promote research into all the various forms of migration, and to ensure that through migration research, planning and decisions in social policy can be based on access to the necessary information. In order for these tasks to be achieved, research needs constantly to be carried out 'in the field'; one consequence is that this year the Institute is without its Director, whose 50th birthday has been celebrated in New Zealand, at a considerable distance from his roots.

One of the themes around which Finland is celebrating the 75th anniversary of her independence in 1992 is precisely the quest for roots. The Institute of Migration is closely involved with the events being arranged for Roots in Finland 1992, and will be represented at both the Ostrobothnian regional fair in Alajärvi and the Joensuu Musical Festival with an advance showing of the Find Your Roots Exhibition before the Institute's main contribution to the year, the Family Fair in Turku at the end of July.

The Fair was originally planned simply as a seminar dealing with the Emigrant Register and genealogical research; but after consideration, it was decided that a full-scale fair aimed at the entire family would be a more effective means of getting information about the methods and possibilities in genealogical research across to a wider public. The Fair is now being organized in collaboration with the Evangelical Lutheran Church of Finland, the National & Provincial Archives in Finland, the Institute of Migration, Sukuseurojen Keskusliitto ry (*Federation of Family Associations*), Sukutietotekniikka (*Society of Computing Genealogy*), and Suomen Sukututkimusseura ry (*Finnish Genealogical Society*), with the Turku Trade Fair Center handling the practical arrangements.

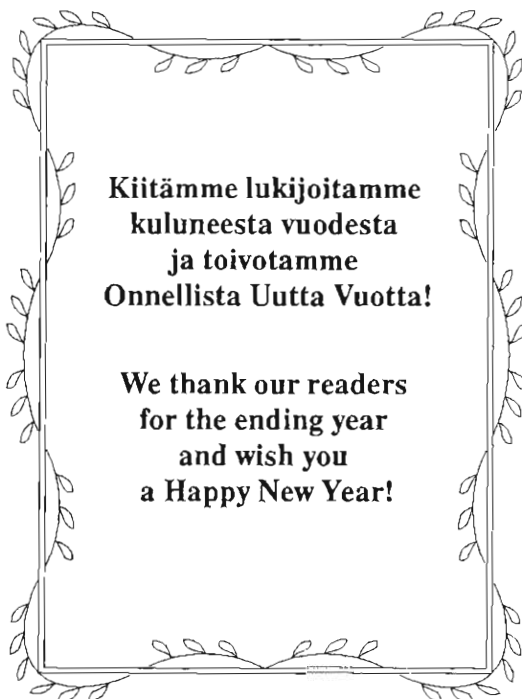
There will also be a wide range of other events organized to coincide with the Fair; nor has the original idea of a seminar been abandoned: this is being held jointly with the Turku Summer University. At the Fair, the various genealogical research associations, and the associations linked with particular families and 'clans' in Finland,

will be able to present their programs and operations and the findings they have obtained. The Church of Finland will be bringing parish registers and similar records to the Fair, and the Institute of Migration will be able to introduce people to the Emigrant Register, so that interested visitors will be able to receive expert guidance in tracking down the historical information which can be found in the archives.

Registration forms are being published (for example in the Finnish press in North America), with which visitors can reduce the rush at the Fair itself by booking information from parish and Institute of Migration archives in advance.

Nothing quite like the Family Fair has even been arranged by the Institute before: making direct contacts with both the population here at home in Finland and those who have left this country for new homes abroad. It will be fascinating to see how many people will respond to the call of their origins, either at the Family Fair in Turku or the culminating events in Helsinki of the Roots in Finland 1992 campaign.

Raimo Narjus

Yrjö Blomstedt

Changing Uses in the Genealogical Research in Finland

The first written and prevailed authentic documents concerning Finnish history are very young in comparison with other countries. They are from the beginning of the fourteenth century. In dearth of sources we know just a few scattered fragments of the genealogies of the early medieval Finns. Some of the more imaginative historians have, of course, tried to lead the origins of our ancient nobility either to the pagan chieftains of the Finnish tribes or to the Swedish crusades in Saint Erik's and Saint Henry's retinue in the twelfth century. I would say: without any scientific reliability. There doesn't exist any genuine family genealogies from that time. Naturally, most people knew about their ancestors and relatives through generations, but this knowledge remained unwritten. It was stored as family tales in old persons' minds. From the documents, prevailed either in original or copies, the younger generations could sketch up their genealogical pedigrees from the old noble families.

The use of genealogy was in old times mainly connected with legal matters. The so called forbidden degrees were impediments to marriage. The law of inheritance had its special provisions making

genealogical knowledge and even research necessary. In the beginning, the right to inheritance was nearly unlimited, and when a family estate was sold or for other reasons going outside the family circle, there existed the right of redemption for the nearest kinsmen. In difficult disputes about the inheritance, old men or women were the best witnesses before the court. Their memory could reach very far, but very often they just told old tales.

When the continental notions of the rules of the hereditary nobility penetrated the simply structured society here in the far north, they were contrasted to an earlier freedom from other duties for those who fulfilled equestrian service. The advantages of nobility were so valuable — for instance the exemption from land taxation — that there was a vast horde of men and widows trying to enjoy the rights without doing the duties. When the male line bloomed out the maternal ignoble descendants were claiming the rights to nobility, while they inherit the noble estate. The continental manner of granting patents of nobility to distinguished persons and giving them letters with coats of arms, was breaking the nature of nobility as a case of service and counterservice. And then, in 1569, the privileges for the nobility of John the Third closed the boundaries around the nobility. It became an in-registered corporation of noble and en-

Yrjö Blomstedt, Ph.D., retired Professor of History of Finland and Scandinavia, University of Helsinki.

nobled or naturalized families. This notion of nobility required reliable genealogical pedigrees. Those kinds of survey were already made during the Reformation Era, and used for legal purposes.

There was after the usurpation of power by Gustavus Wasa a practical need for reliable genealogies. As a part of the reformation the new king was reducing the old possessions of the Church to the crown. The noblemen wanted to share the prey. They claimed proprietary rights to such estates which had been bequeathed to the Church for expressed purposes, for instance here in Finland to grant livelihood to a family member, who had entered the Order of St Bridget's nunnery at Naantali (Nådendal). The sister in question had passed away decades ago, but the monastery wall still keeping the estate gives as *proventa* for her. The claimants of such estates documented their rights with genealogical tables and pedigrees, and, on the other side, the royal secretaries like famous Rasmus Ludvigsson in the chancellery collected genealogical evidence for the defence of the interests of the crown. They worked very seriously on the medieval documents to get reliable knowledge of the family relations among the nobility. Most of those genealogies are of course dealing with Swedish families in Sweden, but for instance among this material there is also a Finnish Family Book, *Finska Släktboken*, in the genealogical collection of the Swedish National Archives. The genealogy as a research work was mostly a practical activity in the beginning. Its aims and purposes were to serve the judges and the courts as useful and necessary material to find the most righteous solutions.

But genealogical research has never been only and purely a practical one. To know details and backgrounds, to accomplish the knowledge to higher fulfillment has always and in every field been a

pleasure and to nourish the human endless curiosity has also been a pleasure, too. When the House of Nobles in the beginning of the 17th Century was founded in Stockholm and the genealogical pedigrees were collected and built up, private amateurs were often used as sources. The famous Finnish warlord, Colonel Axel Kurck was in his time known as the best authority of Finnish noble families, and his intimate knowledge was for great help when the Directors of the House of Nobles worked out the genealogies for the Finnish families. During the following centuries, the genealogical research in Finland has worked further on those noble genealogies, and the knowledge in that field is nearby without any greater gaps. From the 1820's there exists our own House of Nobles in this Grand Duchy Finland, and one of its tasks has been to carry on genealogical research, with great success. The great names on this field are Oscar Wasastjerna, Tor Carpelan and Jullu Ramsay.

From noblemen over to the priests and ministers: In 1660, the newly nominated bishop at Turku, the Swedish-born Johannes Elai Terserus was on his first routine inspection journey through the northern parts of his bishopric. Moving slowly from one clerical residence to another he had time enough to notice that a major part of the priests were connected with each other through strong and multiply ties of kinship. He found out that a peasant living in the time of Gustavus Wasa, called Erik Ångerman Sursill, in the village Västerteg in the parish of Umeå in Northern Sweden, was the common progenitor of a vast offspring on the Finnish side of the Gulf of Bothnia, among them nearby the whole ministry of Ostrobothnia. Terserus tried to write down all the information he got. He was not only interested in genealogical matters. He had

in mind the idea of historical and topographical description of the province of Ostrobothnia with geographical and historical details, with lists of the priests hence the reformation and short biographies over them, lists over all peculiar events and over the antiquities in each parish, not mentioning the population and boundaries of each parish, its seas and rivers, roads and most significant memorabilities. This work was continued by others, but it remained however unfinished and without a final revision.

There was also a genealogical part in the manuscript, nowadays commonly known as *Genealogia Sursilliana*, but earlier as The Family Register of the Severs Sursill-Sisters. During the following nearby two hundred years it was a subject to continuous augmentation and accomplishment. It is obvious that very soon there circulated different copies of the genealogical part of the manuscript among the Ostrobothnian priests. Vicar Martinus Peitzius at Raahe (Brahestad) had the manuscript in his possession and after his death in 1727 his son, curate at Kempele, Gabriel Peitzius (who died already in 1752) continued his father's work through a large correspondence with his colleagues. The width of the manuscript was tripled through the work of the younger Peitzius. The following priest to add new generations and revise the manuscript was vicar of Pyhäjoki, Petter Niklas Mathesius, who died in 1772. Already in 1766 there were plans to publish the manuscript but this printing plan was not accomplished. Henrik Gabriel Porthan, professor of eloquence at the University of Turku and known as the "Father of Finnish History", tried in the beginning of 1780's to get the manuscript prepared and ready for print but Johan Westzyntnius, vicar of Pyhäjoki, successor and son-in-law of Mathesius was not capable to bring the work to a

proper end. Then in the end of 1820's young chaplain in Kalajoki, Elias Robert Alcenius (he died as vicar in Lappfjärd in 1875) became acquainted with the Peitzius manuscript with the Sursill descendarily from 1747. The young man was suddenly bitten by the genealogical bug and he used nearby twenty years to accomplish and prepare the manuscript. The *Genealogia Sursilliana* was published in 1850. It had about three hundred subscribers and for the publisher it was not an economical disaster. Elias Robert Alcenius became "The Father of the Finnish Genealogy". Our great national philosopher J.V. Snellman wrote a critical and biting review in his newspaper. There was thunder and lightning – ironic as usual – when he told his fellow countrymen that there is no use for genealogy at all. Its simple and pure vanity.

Hundred years before Gabriel Peitzius, for his part, had already written that the genealogical registers and tables are necessary instruments for historians, as necessary as the chronology or the topographical knowledge of the locations. History gets a great part of its light from the genealogies, and all other disciplines, useful and necessary for the common human society, are illuminated by the genealogy, too. The great historian Porthan stressed the same things when describing the whole field of the history and the task of his contemporary fellow Finnish historians in the end of the 18th century: we have to collect and to bring together all noteworthy notices for use to the store house at the moment when future historians are able to write a national Finnish history.

Snellman's criticism against *Genealogia Sursilliana* had no effect whatsoever. He could not prevent the disease from spreading. In 1870's genealogy was fully presentable as a science, when – the initiative was taken by the historian and archaeolo-

gist Johan Reinhold Aspelin – the Finnish Antiquarian Society began to collect family registers from the so called learned public. The noble families were registered at the House of Nobles, but other members of the upper strata were so to say unregistered. In good Porthanian tradition the Society collected about five hundred pedigrees or genealogical surveys. From the 1890's onward the Society then published an alphabetical collection of more than two hundred fifty family histories from Aejmelaeus to Östuring. The editor was Axel Bergholm, a country town schoolmaster who skillfully completed the collected genealogies. After Bergholm's *Sukukirja, Suomen aatelittomia sukuja* (Collected genealogies for Finnish commoner families) Atle Wilskman prepared a similar, and an even more scientific collection *Släktbok*, printed in Swedish. Such collections have ever been published in more recent times.

The genealogical publications with their often amply biographical notices showed soon their usefulness as source material for history, especially for social history. The main stream of Finnish historical research tradition was until very recent times quite predominantly directed towards social mobility, the structure of the four estates society, and of immigration and emigration. The historians have either used the same sources as genealogists do or they have found enough material for their conclusions in genealogical works. In spite of Snellman's damnation over genealogy the discipline has gained and preserved a position as one of the more important auxiliaries for history. We are even giving lectures in genealogy at our universities. The purpose of genealogy has primarily been to supply historians with facts and thus to facilitate the understanding of the past of our nation.

Of course, for many genealogy already in the beginning of this century was a hobby, a hobby, but a very respectable one. In 1917, when the Genealogical Society of Finland was founded, its rank and file was composed both by history professors and other scientists but also by a wide range of amateurs. The Society and especially its passionate factotum for four decades Osmo Durchman (who died in the fifties) gained good results when trying to improve the possibilities for everyman to practice his hobby. All the parish registers (that is lists of births, marriages and burials) from the earliest prevailed ones (from 1648) to about 1850 were copied by hand. This unique collection of about 800 copy volumes is in our National Archives. The Society has published sources of biographical character and has made it possible to its members to publish genealogical surveys and notices of interest. Outside our Genealogical Society for instance the large General Register of Land Settlement in Finland has been prepared with state support, a handy combination of all taxation sources from the Swedish rule and thus an important source for all genealogists.

This was the situation in Finnish Genealogy until recent times, let's say until 1940's and 50's. There were in fact two quite different factors changing the picture. At first, the enormous technical progress for example, the microfilms or the fiches and other modern technical equipments which make it possible for the enthusiast to do his research work at home and to get what he wants without time-consuming correspondence with the priests. All the parchmental population indexes with personal data for each inhabitant not only the already by hand copied registers of births, marriages and deaths are nowadays microfilmed. The genealogy as a hobby was at one blow becoming easier

and faster, and also more successful for the laymen to do.

But the technical progress was coped with a democratization of genealogy in Finland. Earlier when there was social mobility downwards, the descent genealogists like Axel Bergholm or even Elias Robert Alcenius wrote simply that this branch has sunken into the common people, or that one descendants live as peasants in this or that parish but without any further genealogical information. In the postwar period the common people began to have interest in their ancestors. Perhaps there was a kind of seeking the roots, lost for a while during the rapid urbanization and industrialization of the society. It might also be a result of the enlarged leisure time and perhaps of the fact that retired people have nowadays more possibilities to practice something pleasant than the previous generations. But the fact prevails that the rooms for microfilms in our archives are overcrowd with genealogists as busy as possible from the opening hour to the closing time. Most of the people have just a vivid interest to find their own roots and relatives but there are many enthusiasts who have greater ambitions and very large research programs. For them the pastime has become nearby a second profession or passion.

I have a very vivid memory of the astonishment among elderly half-professional genealogists when we in the end of the forties published a genealogical survey over a very interesting peasant family with several branches risen to learned strata. "Who could be interested in common people", they asked me and my fellow researcher Heikki Soininvaara. And the astonishment was still greater when in 1949 in the same descent collection of genealogies I published the genealogy of the family Stenvall, the family of our great national novelist and play-

writer Aleksis Kivi (1834–1872). We were told that the family was through two centuries clearly a landless working class family, and the collections were aimed to the upper and middle class families.

Times have changed and people too. In Finland today the majority of genealogical research done and its results published dealt with common families. The social mobility upwards has been enormous in the last decades and most people have lost the contacts with their past and their birth-places. They have to seek their lost and forgotten ancestors and their real roots to find an important part of their own identity.

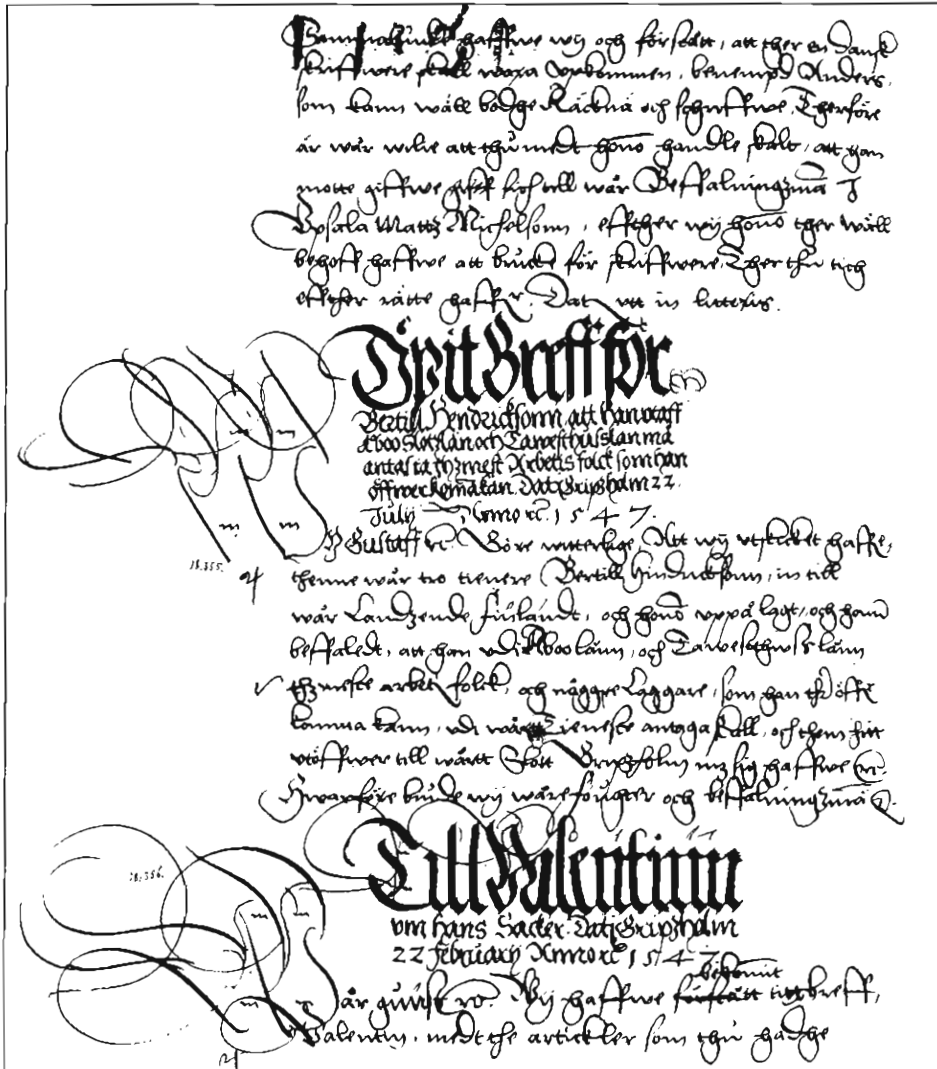
The genealogist today is no more seeking a golden pedigree. Most kings, princes and similars in the past have nowadays thousands or billions of descendants and an adult human being living today has about 30 000 or even more ancestors who lived in the time of Christopher Columbus. Genealogy from this point of view is a very egalitarian discipline. Realizing this, we can say that modern genealogy is more interested in where and how the past generations lived and worked than just to know the biological dates. She or he has enlarged his field and shown more and more interest in the social history around the ancestors.

The number of active researchers has increased enormously and modern technology with for instance data processing has made finding the ancestors almost a little easier than before. There are even more genealogists ready to help e.g. foreigners to find their Finnish ancestors.

The genealogical research has its constant methods, necessary and useful in every single case. There hasn't been any change on that side since *Genealogia Sursilliana* or since Axel Kurck. But through centuries each generation has found its own use for genealogy. First it

was more or less an auxiliary tool for legal use, then an auxiliary tool for historians, and now it is an auxiliary tool for people who have lost their tradition and identity. Nowadays it is also an auxiliary tool for genetics and for medicine in its fight

against hereditary diseases. But in all shifts genealogy is still genealogy, and it will always keep its charm because its foundations are in the basic facts of human life: birth, reproduction and death.

Gripsholm, 22 February 1547. A letter in which Gustavus Vasa, King of Sweden, asks Bertil Henriksson to recruit labourers from Finland on the King's account. Swedish National Archives/Photo collections of the Institute of Migration.

Veijo Saloheimo

Karjalaiset liikkeellä 1600-luvulla

*Artikkeli kertoo Suomen heimon laajalle itään levinneistä juurista ja tämän muutto-
liikkeen harvemmin selitetyistä syistä.*

Poliittiset muutokset vauhdittajina

Itäisen Euroopan poliittiset paineet 300–400 vuotta sitten aiheuttivat Itä-Suomen ja Koillis-Venäjän väestössä poikkeuksellisen paljon liikkuvuutta. Alun näyttää antaneen Venäjän tsaarin Iivana IV:n 1500-luvulla toimeenpanema väkivaltainen uudistus. Maa-aateli kukistettiin, ja tsaari palkitsi virkamiehiään lahjoitusmain, joilla asuvat talonpojat joutuivat maaorjiksi.

Talonpojista osa karkasi etelään rajaseudun (Ukrainan) aroille ja perusti sinne itsenäisiä kasakkayhteisöjä. Sijaan virtasi vähän pohjoisemmasta uusia alustalaisia. Pohjoismainen 25-vuotinen sota, jota venäläiset nimittävät ”litvan sodaksi”, sekä sitä seurannut sekasorron aika hävitti erittäinkin Moskovan ja Novgorodin välistä seutua ja jätti maanomistajat, kruunun, aatelin, kirkon ja luostarit, vaille veronmaksajia.

Ruotsi sai haltuunsa Stolbovan rauhassa 1617 Käkisalmen läänin ja Inkerinmaan Laatokan pohjois- ja lounaispuolelta. Huolimatta luvatususta uskonnonvapaudesta luterilainen esivalta alkoi kääntymään

kreikkalais-ortodoksista väestöä valtakunnallisen yhtenäisyyden nimissä. Talouselämässäkin Ruotsin uudet alamaiset kokivat hankalia rajoituksia, kun uusi esivalta ryhtyi keskittämään kauppaa kaupunkiin ja kielsi maakaupan.

Mainitut paineet ”työnsivät”, viljavat ja viljelijää kaipaavat Luoteis-Venäjän maat ”vetivät” Käkisalmen läänin karjalaisia niin, että poismuutto alkoi heti Stolbovan rauhan jälkeen. Se kiihtyi 1630-luvulla, kun verotus kiristyi ja luterilaisia kirkkopitäjiä perustettiin ortodoksisille seuduille. Katovuodet näkyvät selvästi poismuuton huippuna.

Vuonna 1656 alkaneessa sodassa, joka on saanut nimen ruptuuri (= repeämä), venäläiset yllyttivät ortodoksikarjalaiset kapinaan. Sotaonnen käännyttyä vastakkaiseksi nämä pakenivat Venäjälle peläten kosta. Tämä oli aiheellistakin, sillä kenraalikuvernööri Kustaa Evertinpoika Horn harkitsi jo vuonna 1654 ortodoksisväen karkottamista poliittisesti epäluotettavina. Vain rippeitä jäi Raja-Karjalaan, Ilomantsiin, Liperiin, Tohmajärvelle ja Rautuun.

Lähteet ja niiden kertoma

Ruotsin kruunu totesi 1640-luvulla Käkisalmen läänin ja Inkerinmaan veronmaksajien vähenneen, joskin sen korvasi osittain länneistä sinne suuntautunut muutto. Vuonna 1647 jätti Ruotsista Moskovaan

Professori Veijo Saloheimo, FT, Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos.

Karjalaistalo Rameshikin piirin Kuznetsovan kylässä. Taloja peruskorjattiin tässä piirissä.

matkustaneen lähetyskunnan johtaja kreivi Erik Gyllenstierna tsaarille luettelon ”karkureista”, ja sen mukaan koottiin tiedot heidän olinpaikoistaan tuona vuonna. Toinen, huomattavasti lyhempi selvitys laadittiin vuonna 1653¹.

Lähtöpaikan mukaan jaotellut, perheenpään nimen, ryhmän henkilöluvun, saapumispaikan ja lähtöajan sisältävät luettelot käsittävät kaikkiaan noin 10 000 henkeä. Tuloalueet ulottuvat Pohjoiselta jäämereltä (”wedh Murmanische hafwet”) Vologdaan, Moskovaan, Tulaan ja Moshaiskiin asti. Käkisalmen läänin eteläosaa eli Etu-Karjalaa ei mainita lähtöalueena. Eniten, 1650 henkeä, poistui Kiteen pitäjältä, Pälkjärveltä 1400, kumpikin Taka-Karjalan keskiosasta.

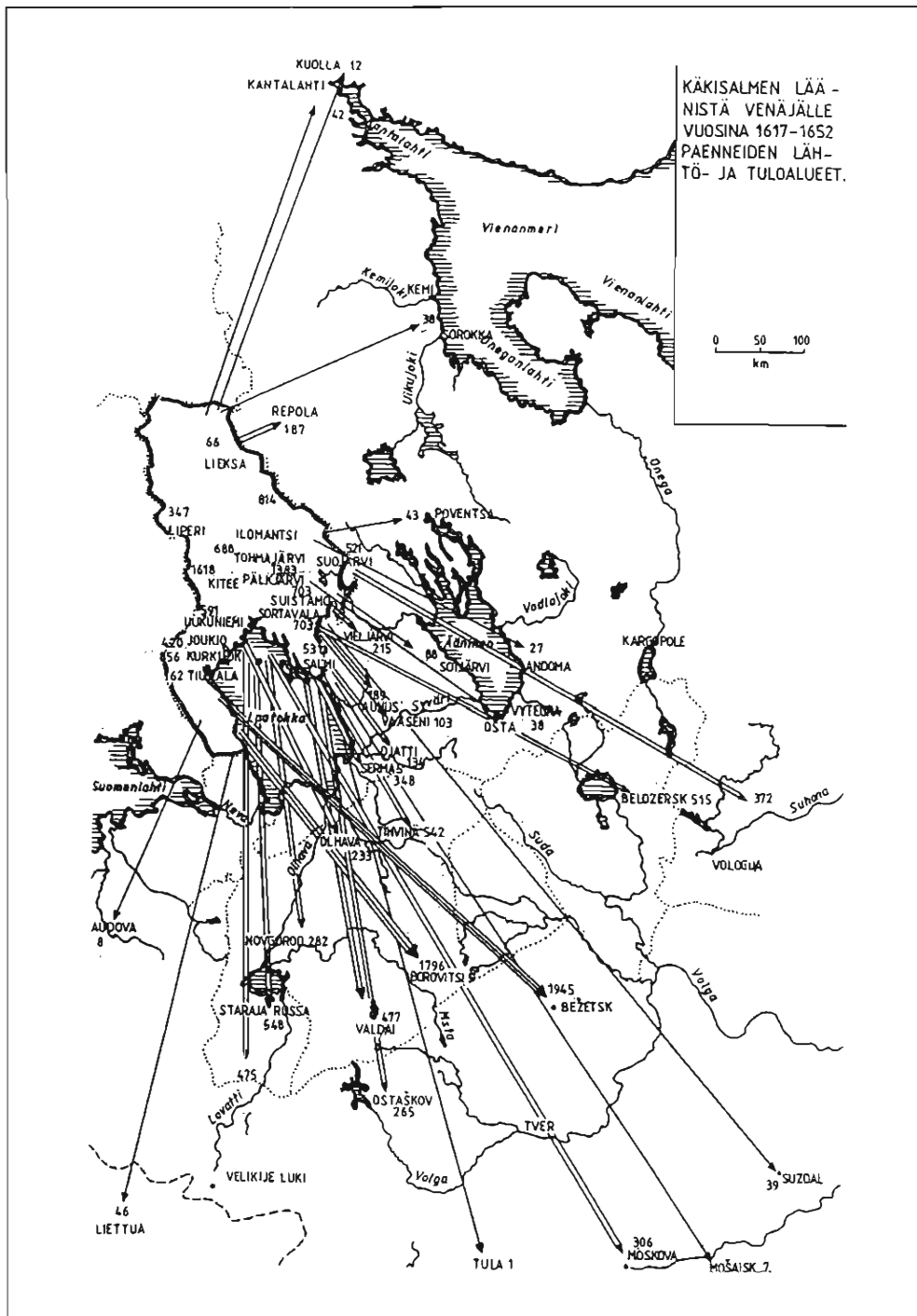
Valtaenemmistö pakolaisista asui vuonna 1647 Bezhetskin ylängöllä (luette-

loissa ”Tshernetsko”) noin 2000, sen länsipuolella Mustajoen latvoilla 1800 sekä Ilmajärven-Valdain-Ostashkovin seuduilla parisentuhatta. Kaikkiaan meni sinne valtaosa pakolaisista, ja vain rippeet jäivät nykyiseen Neuvosto-Karjalaan heti valtakunnanrajan taakse, sillä sieltäkin muutettiin etelään.

Noin vuonna 1651 koottiin tietoja Bezhetskin ylängön karjalaisista kylä kylältä ja saatiin kokoon noin 1200 perhettä. Niiden alkuosa näyttää hävinneen, ja luettelo lienee ollut alunperin nykyistä laajempi. Kunkin perheen jäsenten nimet, varallisuus, lähtöpaikka ja matkan vaiheet kirjattiin niin tarkoin kuin muisti salli. Väki liikkui ilmeisesti vuosina 1647–51 etelään ja keskittyi Bezhetskin ylängölle².

Ruptuurin aikainen muuttoaalto jäi dokumentoimatta. Ilmajärven itäpuolella

1 Tsentralnyj Archiv Drevnyj Aktov Fond n:o 96 luettelo n:o 1 ed.hr. n:o 8 Moskva, Muscovitica Gränskommissionen 1652–3 Riksarkivet Stockholm
2 Gosudastvennaja Publitsnaja Biblioteka otdelj rukopisei n:o 864 stav 38/Q-IV 366 Pietari

toimineen Iverskin luostarin arkistoon sisältyvät, 1655–70 tehdyt karjalaisluettelot mainitsevat useimmiten vain nimen ja silloisen asuinpaikan³. Alkuperä selviää vasta vertaamalla nimiä Käkisalmen läänin luetteloihin – jos silloinkaan. Iverskin luostarin tilat sijaitsivat pääosin Ilmajärven itäpuolella ja Staraja Russan piirikunnassa, ja se on vain pieni osa mahdollisia asuinalueita.

Tverinkarjalainen perimätieto kertoo karjalaisten tulleen ”Pietarista” tai ”Neva-joelta” sekä ”Viipurista”. Viimeksimainittu tarkoittanee Laatokan-Karjalaa, kaksi ensimmäistä taas Inkerinmaata. Iverskin papereista poimittu nimistö löytää vain osaksi vastineensa Käkisalmen-Karjalasta.

Vuonna 1673 vei Ruotsin lähetyskunta Moskovaan suuren joukon luetteloita, jotka sisälsivät tuhansia inkeriläisten pakolaisten tai poisvietyjen nimiä sekä yhden Käkisalmen läänin koskevan luettelon. Inkeriläisistä tiedettiin perheiden koko sekä varsin usein silloinen asuinpaikka. Näiden vertailu esim. Iverskin luostarin papereihin saattaisi paljastaa yhtäläisyyksiä – inkerikkojen ja karjalaisten kieli oli varsin samanlaista.

Tutkijain ote

Perinnetieteilijät tunsivat Tverin-karjalaiset jo ammin. Suomalaisia tutkijoita liikkui heidän parissaan 1880-luvulla, ja tämän vuosisadan alussa kartoitti *D. Richter* heidän asuma-alueensa⁴. Toisen maailmansodan jälkeen kirjoitti aunukselaissyntyinen *A. S. Zherbin* pietarilaisen tohtori *I. P. Shaskol'skin* valvomana kandidaattiväitöskirjan karjalaisten joukkomuutosta⁵. Hän

käytti edelläselostettua venäläistä arkistomateriaalia, jota meillä ei vielä tunnettu, mutta hän ei taas päässyt vertaamaan sitä Käkisalmen läänin koskeviin asiakirjoihin eikä tuoreimpaan suomalaiseen tutkimukseen. Myöskään yksityiskohtainen topografinen tarkastelu ei kuulu neuvostoliittolaiseen tutkimusperinteeseen, joten hänen työnsä jättää varjoon tämän puolen.

Kun karjalaisluetteloita vertaa keskenään ja Käkisalmen läänin veroluetteloihin, niin muuttajia koskevat tiedot tarkentuvat monissa tapauksissa. Osa poismuuttajia puuttuu veroluetteloista, joissa tosin mainitaan vain talolliset ja muuttajina oli melkoisesti tilatonta väkeä. Samoin merkittiin Bezhetskin ylängöltä 1651 luetteloön joukko tulokkaita, joiden nimiä ei saatu vuosien 1647 ja 1653 listoihin. Vertailu täydentää siten muuttajien lukumääriä.

Käkisalmen läänin poismuuton kokonaiskuva saattaa hiukan täydentyä nykyisen Neuvosto-Karjalan osalta, jonka tulo-muuttoa tutkii historiatieteen kandidaatti *Irina Tshernjakova*. Hän voi toivottavasti vertailla Käkisalmen läänin ortodoksinimiä omaan aineistoonsa ja identifioida sieltä mahdollisimman monta muuttajaa.

Tverin-Karjala

Bezhetskin ylänkö kuului ja kuuluu Tverin (1931–90 Kalininin) hallintoalueeseen eli oblastiin, ja siitä nämä muuttajat ja heidän perillisensä saivat nimen Tverin-karjalaiset. Heidän alkuperäinen alueensa oli varsin laaja ulottuen etelässä likelle Volgaa ja yhtyen pohjoisessa Novgorodin, Tihvinän ja Belozerskin karjalaisalueisiin.

3 Neuvostoliiton Tiedeakatemian Leningradin Historian laitos Russkaja sektsija fond 181–182

4 D. Richter: Bemerkungen über die tverischer Kareljer, Suomalais-Ugrilaisen Seuran aikakauskirja XXII Helsinki 1904

5 A.S. Zherbin: Pereselenija karel v Rossiju v XVII veke, Petrozawodsk 1956

Vielä satakunta vuotta sitten karjalaiskyliä oli varsin laajalti Ostashkovista Vesjegonskiin asti, kuten Richter edellämainitussa tutkimuksessaan osoitti. Karjalainen yhteistunne sai hivenen tilaa Aleksanteri II:n reformien ansiosta paikallishallinnossa, semstvo-laitoksessa. Se kiinnostui mm. kirjoituttamaan alueensa paikallishistoriaa, ja karjalaispiirikunnissa tietenkin tuli esille väestön erityisluonne taustoineen. Panslavistinen politiikka tukahdutti pian tämän työn ja yritti venäläistää vähemmistöt ⁶.

Venäjän vallankumous tarjosi aluksi 1920-luvulla tilaa kansalliselle yhteistoinnille, ja siten saatiin aikaan omakielinen opetus ja sitä varten alkeisoppikirjojakin, joissa käytettiin läntistä kirjaimistoa. Vuonna 1937 käynnistyi Karjalan kansallispiiri, jonka ohjelmaan kuului omakielinen koulu, lehdistö ja kirjallisuus sekä lisäksi taloudellinen yhteistoiminta. Hankkeen käynnisti Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean päätös.

Työ ei kuitenkaan päässyt vauhtiin, ja vuonna 1939 hanke likvidoitiin säälimättä. Sen johtajat ja toimihenkilöt vangittiin syytettynä vakoilusta vihollisen hyväksi ja etenkin yhteydenpidosta suomalaisiin – mikä niissä oloissa olisi ollut täysin mahdollonta ja syytteet siten järjenvastaisia. Ottaen huomioon hankkeen toimeksiantajan ja ajakohdan tuntuukin siltä, että päätarkoituksena oli paljastaa ”tuholaiset” ja ”kansanviholliset” vähemmistöryhmän joukosta ⁷.

Toinen maailmansota koski tverinkarjalaisia samoin kuin muitakin neuvostoihmisiä. Rintama sivusi heidän aluettaan muutaman viikon. Kesti 1950-luvun lopulle, ennenkuin Suomesta saatiin palauteksi yhteys heihin. Professori, sittemmin

Akateemikko Pertti Virtaranta ja perinteentaitaja Nasto Ivanovna Trestnan kirkonkylän raitilla Makkasitihan piirissä syksyllä 1990.

akateemikko Pertti Virtaranta pääsi puolisoineen ensimmäisenä karjalaiskyliin ja sai – rajoituksista huolimatta – talteen verratonta ainesta. Joitakin vuosia sitten hänen matkansa kuvattiin televisiota varten, ja siten suomalaiset saattoivat tutustua Tverin-Karjalan maisemiin ja ihmisiin.

Olojen vapautuessa virisi vuosi sitten karjalaisten yhteistoimintakin. Lokakuussa 1990 perustettiin Tverinkarjalaisten kulttuuriseura ajamaan samaa ohjelmaa kuin Kansallispiiri 54 vuotta sitten. Hankkeen käynnisti Tverin yliopiston dosentti, historiatieteen tohtori *V. A. Vinogradov*. Hän kuoli äkkiä viime keväänä, mutta kulttuuriseuran työ jatkuu.

6 V.A. Vinogradov: Alustus Tverin-Karjalan kulttuuriseuran perustavassa kokouksessa 29.10.1990

7 V.A. Vinogradov: Karjalan kansallispiiri, kirjoitussarja ”Neuvosto-Karjalassa” syksyllä 1991

Karjalankieli elää edelleen, vaikka vuonna 1989 pidetyssä väestönlaskennassa vain alle 30 000 henkeä ilmoitti kansallisuudekseen Karjalan. Monet tuntevat itsensä karjalaisiksi, vaikka kieli olisi jo unohtunut. Tverin nuori yliopisto on kiinnostunut alueensa erikoispiirteistä ja haluaa aloittaa karjalankielen tutkimuksen ja opetuksen. Koulujen opettajissa on melkoisesti karjalaisia, saapa Kozlovan keskikoulu Spirovan piirissä ensi syksynä entisen oppilaansa työhön suomenkielen opettajana.

Tasavallan presidentti Koivisto nimesi jokin aika sitten inkerinsuomalaiset paluumuuttajiksi, heidän esi-isänsä kun lähtivät

noin 350 vuotta sitten täältä. Samoin perustein voimme pitää paluumuuttajina tverinkarjalaisiakin, sillä heidän esi-isänsä kotiseutu on osin luovutetussa Karjalassa, osin nykyisessä Suomessa.

Onnellisinta tietysti olisi, jos kumpikin vähemmistökansa voisi kehittää omia olojaan ja omaa kulttuuriaan nykyisellä kotiseudullaan vapaana tsaristisesta tai bolshevistisesta painostuksesta. He kaikki tarvitsevat itsetuntonsa vahvistamiseksi kosketusta Suomeen ja tarpeen mukaan tukeakin kirjoittamaan heidän omia voimiaan oman henkisen ja aineellisen viljelyn hyväksi.

Kuznetsovan kylä ja kirkko Ruameškissa.

Laurie Hertzell

Meeting a Child of the Karelian Fever

Kotkozero, U.S.S.R. — The road from Leningrad to the Soviet Karelian capital of Petrozavodsk was constructed, they say, the way a drunken Karelian walks.

If you follow this twisting, two-lane tar road as it winds through the forest, you will eventually reach Kotkozero, a town of hot, dusty paths, old women in knee-high rubber boots pumping past on heavy bicycles, cows grazing in the shade of green trees, and, in the city center — which is nothing more than a gravel pulloff in the tall grass — a bust of Lenin. Stern and unsmiling, he faces the unpainted wooden houses of the town, his back toward the lake.

On a hot day in early July, Elsa Mikkonen was in the village's only shop buying a loaf of bread. Though she has lived in the Soviet Union since 1933, she is a full-blooded Finn, and looks it. What may seem even stranger is the fact that she speaks perfect English.

—I am Russian now, Elsa will tell you with a sigh, but she wasn't always Russian. At one time, she was American.

A tiny woman wearing thick eyeglasses and an orange cloth cap, Elsa Mikkonen was born in Wareham, Mass., in 1920. But for nearly 60 years, she has lived in the Soviet Union, trapped inside a country she

wasn't born in and never intended to move to. Now, at 71, she has given up hope that she will ever be able to leave.

Mikkonen is not alone. There are hundreds more like her: aging, American-born children of Finns who emigrated here in the 1930s, socialist dreams in their hearts, capitalism behind them and doom awaiting them.

Elsa is the younger daughter of Finnish immigrants. Her father, Armas, was a laborer. At the beginning of the Depression, he lost his job and was unable to find another one. Elsa's mother, Helen, kept the family together by taking in washing and mending. Armas looked for work, but as the weeks turned into months and he still had no job, he began talking more and more of emigrating.

Like thousands of other Finnish immigrants in the 1920s and 1930s, Armas Mikkonen was already a strong socialist when he came to the United States. Disappointed by the American dream, he began looking with interest at the changes taking place in the fledgling Soviet Union.

Many of the Finns were attracted by the promise of full employment and free health care, a workers' paradise where there were no capitalist bosses or imperious czars to rule them and no class system to keep them down.

Their enthusiasm was fueled by fervent articles in the socialist Finnish-language newspaper, *Eteenpäin*, which was published in Massachusetts, and by speakers

Laurie Hertzell, a journalist, Duluth, Minnesota, is currently working, with Mayme Sevander, on a book about the emigration of American Finns to Soviet Karelia in the 1930s.

Elsa Mikkonen in her one-room apartment in Kotkozero, Karelia, USSR.

from Karelian Technical Aid. These speakers traveled the country, speaking at Finn Halls and urging the immigrants to move to the Finnish-speaking region of Soviet Karelia.

In the early 1930s, Karelia was in desperate need of workers. It needed loggers, fishermen and farmers, people to help settle the land, teach the native Russians to be lumberjacks and help the region meet the goals of its first Five-Year Plan.

Between 1930 and 1934, thousands of American Finns — upwards of 6,000 people, mostly from Massachusetts, northern Minnesota, Upper Michigan, Ohio and Oregon — sold their farms, quit their jobs, packed up children and belongings and sailed away to help build a new society, a workers' paradise in the Soviet Union.

Not all of them were unemployed laborers, like Mikkonen. On the contrary, most of them had left behind jobs, homes and profitable farms. They brought machinery and logging equipment and tractors and plows and cash with them; most of them were able to afford the \$400 entrance fee to the Soviet Union charged by Karelian Technical Aid.

To Mikkonen, an unemployed laborer with a large family, the full-employment and free health care of the Soviet Union sounded attractive. To a Finnish-speaking immigrant lonely for his homeland, Soviet Karelia, which borders Finland, sounded particularly alluring.

In 1933, after being out of work for two years, Armas Mikkonen made up his mind. He sold his Cape Cod home and moved his family into his brother's house while they made arrangements to leave. One of Elsa's uncles disapproved of the family's plan, but another uncle, her Uncle Eino, understood why they were going and eventually joined them in Karelia.

—In America, we were afraid to tell people we were going to the USSR, Elsa said.

—These were the days of the Red Scare, so we told them we were going to Finland, instead. They had a big going-away party for us at the Finn Hall, but the Ku Klux Klan had burned a cross on a Communist's lawn not too long before. So all night long, during the party, my uncle stood guard with a shotgun.

The family sailed to Leningrad via Germany and then traveled by train to Petrozavodsk. They were members of one of the last big group of American Finns to emigrate; since 1930, groups of 50, 100, 200 and even 300 American and Canadian Finns had been pouring into Soviet Karelia. By 1934, the emigration had slowed to a trickle and by 1935, it was over.

From Petrozavodsk, the Mikkonens took a bus to Uhtua, a small Finnish-

speaking community in northern Karelia. It was beautiful there, Elsa said, but primitive. Houses had no electric lights or indoor plumbing. There were no automobiles. Streets were cobblestone or dirt, and there were no sidewalks.

-We were met there by one family we knew from America. She said, 'Come, come, come to our house. Don't be afraid of our domestic animals', by which she meant her cockroaches.

Still, the village was deep among the pines and birches of the Karelian forest, right on a river, and it was a very beautiful place to live. Elsa and her brother fished in the river and wove birchbark baskets for berrying in the summer. Uhtua was much more a Finnish town than a Russian one, and Elsa attended a Finnish-speaking school and her parents read a local Finnish-language newspaper.

The first few years there were happy, if primitive, and month by month conditions improved. Finns began teaching their superior logging methods to the local loggers, and production soared. Finnish fishermen from Oregon and farmers from the Midwest began producing food for the people to eat. And in Petrozavodsk, Finns constructed sidewalks, plumbing, a ski factory, a concert hall, a theater and a school. And then the purges began.

-They began to arrest the people, Elsa recalled, rocking back and forth in her chair by the window.

-Every night they took someone from Uhtua, it was terrible. There were so many Finns, they came from America, Finland, Sweden. They were all arrested. It was terrible. I don't know how we lived through that time.

The height of the purges came in 1937 and 1938. During that time, thousands of immigrants across Karelia — mostly Finnish men from America — were arrested in the dead of night, dragged off to prisons

in Petrozavodsk and surrounding areas, and executed. There were no formal complaints or charges — every person arrested was simply considered "an enemy of the people."

Families lived in terror. Some families slept with their bags already packed, anticipating that knock on the door. Others went into hiding in the forests and islands of Karelia. Across the Soviet Union, millions of people died in the purges, either by execution or starvation.

Elsa's father was a simple worker, she said, and she believes that's what saved him. One morning in 1938, he was called for an interview by the NKVD (now the KGB).

-My father said, 'I'm gone!' My mother packed him some underwear and tobacco. We thought we would never see him again. They asked him all kinds of questions: 'How did you get here? What brought you here? Who have you talked to?' But he was such a simple man. He said, 'I can't remember all that, ask my wife.' And they let him go.

But the purges didn't leave Elsa's family unscathed. Though her father was let go, her Uncle Eino was not.

-He had married a Karelian girl and they had a child. He was arrested. Years later, I got a certificate of death. It said — I cried when I got it — it said, 'Execution by shooting squad.' The Finns were all shot. We were all enemies. That's what we were, Elsa said. She rocked a little faster, then stopped.

-When men were arrested, families were left behind. Even families where the men weren't arrested were put out of work. We were told we could not speak English or Finnish in public. My mother said, 'I don't know any other language.' And she was put out of work.

-My father looked after horses. He was put out of work. I taught school. They put me out of work. We sat there. My mother, father, myself, out of work. It lasted two months.

Then they began taking away the families of the arrested men, trucking them off to exile in Kem, on the White Sea.

–My brother was older, and braver. He went to the NKVD and asked, 'What shall we do?' They said, 'It's better if you go away.' So we did. We had to hire trucks. Where could we go? We went to the same place they were sending the people in exile, to Kem. Only we had to pay for it.

In Kem, they lived in one crowded room with 40 other people.

–We were no better than prisoners. I lived in a big room, men and women and children all together. It was a bed, and another bed, all in a row. There was no privacy. I couldn't change my clothes at night. I was 17.

– We worked in the forest. My father and brother cut the trees. I sat in the forest and put the branches into the fire. I sat by the fire and cried.

– There was a nice old man, a party boss where they floated trees. He offered me office work in the city of Kem, and I took it gladly. And then one day I was called to the city committee of the Young Communist League. They asked me, if I wanted to be a Finnish teacher. I said yes, so they sent me to Petrozavodsk. They sent me there to teach Finnish, but when I got there they said they already had a Finnish teacher. So they told me to teach English, and I did.

Elsa taught English in Petrozavodsk until 1955, when she was transferred to Kotkozero. She has lived there ever since. She has never returned to the United States.

–Sometimes I think I would like to go back to America to see how people live. But I cannot. I'm too old and too crippled. My

time is done. I have to stay here. This is my home now. This is my new fatherland.

In this fatherland, Elsa Mikkonen has endured exile, evacuation, and forced labor. She has watched her friends' fathers and brothers be arrested and hauled away, one by one. She has spent her life in the Soviet Union, and she has done all she could to make it the best life she could. But she says quite freely that it is not the life she would have chosen. It is not the life her parents wanted her to lead.

–My mother said before she died we should have stayed in America. And I say we should have stayed.

She looked out the window and smiled her sad smile.

–I was once an American, she said, her eyes misting over.

– I was once a Finn. But I am Russian now.

End Note

Since hearing of the plights of Mikkonen and other American Finns, a Duluth, Minnesota-based group is seeking donations to bring some of these Americans back to the United States for next summer's Finn Fest, which will take place in Duluth. For more information, contact Brooks Anderson at the Duluth International Peace Center, DeWitt-Seitz Marketplace, 394 S. Lake Avenue, Duluth, Minnesota 55802, U.S.A., or call him at 1-(218)722-5404.

This article appeared in a slightly different form in the August 15, 1991, issue of "Finnish-American Reporter". It is reprinted with permission.

References

- Personal interview with Elsa Mikkonen, July 1991.
- Ahola, David: The Karelian Fever Episode of the 1930s. Finnish-Americana, Vol. 5. Archives of Institute of Migration Studies, Turku, Finland.
- Kero, Reino: Emigration of Finns from North America to Soviet Karelia in the Early 1930s. In: Kaups, Matti et al (eds.): The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspective. Institute of Migration, Migration Studies C 3. Turku 1975.
- Kero, Reino: Neuvosto-Karjalaa Rakentamassa. Helsinki-Societas Historica Finlandiae, 1983.
- Kostiainen, Auvo: The Forging of Finnish-American Communism 1917–1924. Institute of Migration, Migration Studies C 4. Turku 1978.
- Vihavainen, Timo: Internationalists' Ordeal. The Peculiar Story of the Red Finns in Soviet Russia. Scandinavian Journal of History, Vol. 10.

Lars Hulden

Tulla takaisin

*Kun tulet takaisin kylään,
josta olet ollut kauan poissa,
et tule niinkuin tulisit vaan.
Sinä muistat, millainen se oli ennen,
siis millainen luulet sen olleen joskus,
kuin olisit kiiltopaperista leikannut siitä muistiäsi kuvan.
Ja onhan rannalla kaunista
ja on toki metsässä hiljaista
ja kyllä sinut otetaan vastaan
kun tulet takaisin.
Mutta ihmisiä ne ovat sielläkin,
eivät sen parempia, eivät sen huonompia.
Siellä sun täällä tuttavissa
ole varovainen käännteissäsi
ettet liikoja leventele.
Kyllä täällä on kateutta siinä kuin isommissakin paikoissa.
Omansa jokaisella
mitäpä muutakaan.
Niin, tervetuloa kotiin nyt sitten!*

(kokoelmasta Heim 1977, suomentanut Pentti Saaritsa)

Sukumessut

Turun Messukeskuksessa 30.7.–1.8.1992

Siirtolaisten jälkeläiset kyselevät usein: ”Kuka minä olen?” Ihmisen identiteetille ja oman itsensä ymmärtämiselle on tärkeää tietää, mihin heimoon ja sukuun hän kuuluu, mistä esi-isät ovat lähtöisin ja millainen on ollut heidän synnyinmaansa kulttuuri. Sukujuuriemme ja taustamme tutkimuksen perustalta osaamme antaa arvon myös oman kulttuuriperintömme säilyttämiselle. Kolmannesta ulkosuomalaispolvesta eteenpäin, varsinkin, jos suomen kieli on perheestä kadonnut tai sukunimikin muuttunut, ei useinkaan ole muuta tietoa kuin että esi-isä tai -äiti tuli Suomesta.

Turussa järjestettävien sukumessujen yleisteemana on juurien etsintä. Sukumes-

sut tarjoavat tietoa sukututkimuksen perusteista kaikille kiinnostuneille sekä Suomessa että ulkomailla. Messuilla sinulla on mahdollisuus tutustua mm. sukututkimuksen lähteisiin, ”Löydä Juuresi” -näyttelyyn, sukuseurojen toimintaan, siirtolaisrekisteriin, sukututkimusohjelmiin ja -tietotekniikkaan sekä alan kirjallisuuteen.

Messujen yhteydessä Turussa järjestetään erilaisia kulttuuritapahtumia, joihin sinulla on myös mahdollisuus osallistua.

Finnair myöntää lentoteitse tuleville 25 % *Lento & kokous* -alennuksen. Lentoa varattaessa on ilmoitettava sukumessujen varausnumero IT 55-5987.

Family Fair

in Turku Trade Fair Center, 30 July–1 August 1992

Descendants of immigrants often ask: ”Who am I?”; for it is vital for your sense of human identity and your understanding of yourself to know what tribe you belong to: where your ancestors have come from, and what the culture of their home country was like. Through researching our roots and our background, we can learn to recognize the value of preserving our cultural inheritance. By the third immigrant generation — especially when knowledge of Finnish has been lost, and your family name has been changed — all that you may know is that your ancestors originally came from Finland.

The general theme of the Family Fair to be held in Turku is our quest for our roots.

The Fair offers a basic guide to genealogical research for anyone interested, both in Finland and abroad. At the Fair, you can visit the Find Your Roots exhibition, and learn about the sources used in genealogical research, and the operations of the various genealogical associations, the Emigrant Register, and computer-aided genealogical research and the relevant literature.

During the Fair, there will be a wide range of cultural events organized in Turku, which will be open to visitors.

Finnair is offering a 25 % *Conference Flight discount* for travelers coming to the Fair; when booking your ticket, quote our booking number: IT 55-5987.

Kirkonarkistot

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on pitänyt 1600-luvulta saakka kirjaa jäsentensä elämään liittyvistä asioista. Kirkonkirjoissa on tiedot syntymästä ja kasteesta, avioliittoon menosta ja kuolemasta. Lisäksi papit ovat tehneet merkintöjä luku- ja kirjoitustaidosta, rippikoulun käynnistä ja eräistä muista seikoista.

Suomen kirkon seurakuntien pitämässä rekisterissä on useimpiin muihin maihin verrattuna eräs ylivoimainen etu: se ei ole pelkkä nimiluettelo, vaan tiedot siihen on koottu perheittäin.

Kunkin pitäjän kirkonarkistoa säilytettiin pappilassa. Tulipalossa moni arkisto on ehtinyt tuhoutua. Nykyisin arvokkaiden tietojen säilytyspaikka on tulenkestävä holvi. Vanhimmat kirjat on siirretty turvaan maakunta-arkistoihin, missä ne ovat keskitetysti tutkijoiden saatavilla. Esimerkiksi Turun evankelis-luterilaisten seurakuntien kirkonarkisto vuoteen 1880 saakka on Turun maakunta-arkistossa. Turun seurakuntien keskusrekisteri on varautunut esittelemään sukumessuihin osallistuville omaa kirkonarkistoaan.

Toisen maailmansodan jälkeen kymmeniä seurakuntia jouduttiin lakkauttamaan, kun niiden alueet jäivät Neuvostoliiton haltuun. Näiden seurakuntien arkistot ovat Mikkelin maakunta-arkistossa omana arkistonaan.

Juurilleen palaava ulkomaalainen haluaisi mielellään tutustua esivanhempiansa elämään kotiseurakunnan kirkonarkiston avulla. Hänellä ei ole lain mukaan oikeutta tutustua 120 vuotta nuorempiin asiakirjoihin. Hän voi kuitenkin pyytää kirkkoherranvirastosta sukuselvityksen. Sen maksu määräytyy asetuksen mukaan tutkimukseen käytettyjen työtuntien perusteella.

Jouko Hallia

Church Archives

Ever since the 17th century, the Lutheran Church of Finland has maintained records of information relating to the lives of the Church's members. The parish archives record births and baptisms, marriages and deaths. In addition, there are comments by the clergy on the ability to read and write, on confirmation classes, and other similar matters.

One incomparable advantage of the records kept by the Church in comparison with many other archives is that all of this information is classified in terms not of individuals, but of families.

The records for each parish used to be kept in the rectory, and in the course of time, many of the older records have been destroyed; nowadays the most important records are stored in fireproof vaults. The oldest records have been transferred to the Provincial Archives, thus providing a centralized information bank for scholars: in Turku, for instance, the Provincial Archives now hold all the parish records for the Lutheran parishes within Turku up to 1880. The Central Registry of the Lutheran parishes in Turku is also preparing to open its records for use at the Family Fair.

After the Second World War, dozens of parishes located in the territory ceded to the Soviet Union were closed down, and their parish records have all been deposited in the Provincial Archives in Mikkel. Visitors from abroad returning in quest of their roots would often very much like to be able to trace their ancestors' lives through these church records; and although they have no legal right of access to records less than 120 years old, they can request the parish authorities to trace their families. A charge is levied for this in proportion to the time needed.

Jouko Hallia

Valtionarkiston sukututkimuskokoelmat

Sukututkijaa ajatellen tärkeimmät arkistolähteet ovat kirkonkirjojen ohella henkikirjat, maakirjat, tuomiokirjat, perukirjat tai sotilasasiakirjat. Silti, myös yksityisluontoisen arkistoaineiston joukosta löytyy aineistoa sukututkijalle. Valtionarkiston kokoelmiin kuuluu nimittäin runsaat 50 erilaista sukututkimuskokoelmaa, jotka voivat tarjota oikotien muuten vaikeastikin löydettäviin detaljitetoihin. Näiden kokoelmien tietoihin on kuitenkin aina suhtauduttava kriittisesti ja mahdollisuuksien mukaan yritettävä tehdä vertailuja alkuperäislähteisiin. Seuraavassa esitellään lyhyesti nämä kokoelmat.

Akiander, Matthias

Professori A.R. Cederbergin toimesta välilehditetty ja täydennysmerkinnöin varustettu kappale Akianderin teosta "Herdaminne öfver fordna Wiborgs nuvarande Bårgo stift".

Alenius, Elias Robert

Genealogia Sursillianan aineistoa ym.

"Genealogia Armfeltiana"

Professori Ernst Nordströmin laatima selvitys karoliini Carl Armfeltin jälkeläisistä.

Backström, Åke

Alopaesus-suvun Tohmajärven haaraa sekä Thitz-suvun Leppävuiran haaraa koskevia sukututkimuksia.

Bergh, Volmar

Tukholman suomalaisia koskevia muistiinpanoja ja jäljennöksiä.

Bremer, Carl Georg

Pernioläisiä sukuja koskevia muistiinpanoja.

Byman, Alf

Arkistoon sisältyy sukututkimustoimintaan liittyvää aineistoa.

Cajander, Karl Alexander

Uudenkaupungin porvarissukuja koskeva käsikirjoitus.

Cederberg, Arno Rafael

Arkistoon sisältyy Genealogica-kokoelma.

Genealogical Collections in the Finnish State Archives

Genealogical Collections in the Finnish State Archives for the genealogical investigator, the most important sources – after parish records – are archives such as population registers, land registers, and court, inheritance and military records. Materials for genealogical research can also be found in the public archives among the holdings of private documents, however. The Finnish State Archives, for instance, include almost fifty distinct collections of genealogical research materials, listed below, which may offer shortcuts in tracking down obscure details. Such materials must always be treated critically, however, and should always where possible be compared with the original materials.

Colliander, Otto Immanuel

Aineistoa, käsikirjoitus sekä korrehtuuri teokseen "Suomen kirkon paimenmuisto".

"De fatis Ostrobothniae notandis"

Jäljennös Vähäkyrön kirkon arkistossa säilytetävästä käsikirjoituksesta, joka koskee Pohjanmaan seurakuntaa ja niiden papistoa 1500-luvulta 1800-luvun alkupuolelle.

Elämäkertoja (Biographical Materials)

Muistiinpanoja etupäässä itäsuomalaisista pappisuista.

Hausen, Reinhold Theodor

Suomalaisia sukuja koskevia muistiinpanoja (Hausens Genealogiska Samling).

Hiereologia ostrobothnica

1500–1800 -lukujen pohjalaisia pappisperheitä koskeva luettelo, peräisin 1800-luvulta.

Hjort, Carl Wilhelm

Ruotsalaisia sukuja koskevaa aineistoa.

Hyvärinen, Eero

Paimenmuiston laatimista varten Hyväriselle 1889–1892 lähetettyjä selvityksiä Kuopion hiipakunnan papistosta ja seurakunnista.

Hyvärinen, Eero Johannes

Hyvärisen Oulun läänin Pyhäjärven kirkonkirjojen perusteella laatimia sukuselvityksiä ja esivanhempien tauluja ym.

- Idestam, Erik**
Idestam-sukua koskevia muistiinpanoja ym.
- Ilmoniemi, Kalle Arvi**
Sukututkimusaineistoa järjestettynä suvun, ammatin tai paikkakunnan mukaan.
- Kankaanranta, Oskari Vilho**
Kokkolan ja Rauman ympäristöpitäjien maataloja ja talonpoikaissukuja koskevia asiakirjoja, käsikirjoituksia ja muistiinpanoja.
- Leinberg, Karl Gabriel**
Aineistoa Turun hiippakunnan paimenmuistioon 1554–1640.
- Lindb, Emil**
Ruotsin ja Suomen arkistoista koottua sotilashenkilöitä koskevaa aineistoa Ruotsin vallan ajalta.
- Lindh, Erik**
Ruotsin ja Suomen arkistoista koottua Porin jalkaväkirykmentin historiaa koskevaa aineistoa 1500–1809.
- Merimiehet (Seamen's register)**
Aakkosellinen kortisti ulkomailla kuolleista merimiehistä 1882–1944.
- Necropolis Peterburgensis**
Käsikirjoitettuja otteita suuriruhtinas Nikolai Mihailovitšin teoksesta.
- Nordling, Bruno**
Nordling-sukuja koskevia selvityksiä sekä käsikirjoitus ”Herrasväkeä ja vähäväkisiä”.
- Paltschik, Alex**
Muistiinpanoja, sukuselvityksiä Porin seudun suvuista.
- Paulaharju, Ahti**
Saamelaista Saijets-sukua koskevia sukutauluja ym.
- Porvoon hiippakunnan papisto (Porvoo/Borgo Diocesan Clergy Records)**
Muistiinpanoja Porvoon hiippakunnan papistosta pääasiassa 1700-luvulta.
- Ramsay, Jully**
Genealogisia muistiinpanoja, jotka liittyvät pääasiassa teokseen ”Frälsesläkter i Finland intill stora ofreden 1–4”.
- Relander-suku**
Sukututkimusaineistoa, käsikirjoitusversioita
- Ritarihuoneen sukutaulut (Genealogical tables, Estate of Nobility)**
Suomen ritarihuoneeseen introdusoitujen sukujen sukutaulujen kaksoiskappaleita.
- St. Nicolai Kirche in Reval**
Woldemar B. Hoyningen-Hueningen 1915 laatima aakkosellinen yhteenveto Tallinnan St. Nicolain seurakunnan kuolleiden kirjasta 1626–1781.
- Savonius, Selim**
Genealogisia muistiinpanoja.
- Schulman, Carl Magnus Hugo**
Aineisto teokseen ”Finska Kadettkårens elever och tjänstemän. Biografiska anteckningar 1812–1912”.
- Seurakuntien historiakirjojen jäljennökset (Facsimiles of parish historical records)**
Käsikirjoitetut jäljennökset Suomen seurakuntien syntyneiden, vihittyjen, kuolleiden ja muutaneiden luetteloista n. 1648–1850 eli ns. Mustat kirjat.
- Siirtolaiset (valtamerentakaiset suomalaiset) (Overseas Finns)**
Suomi Seura r.y:n 1964–65 toimeenpaneman keräykset tuloksena syntynyt luettelo valtamerentakaisista siirtolaisista ja heidän jälkeläisistään.
- Sohlberg, Gunnar**
Sohlberg-sukua koskevaa aineistoa ja muistiinpanoja.
- Sumelius, Väinö Rafael**
Sukutieteellisiä muistiinpanoja.
- Suomalainen Sukukirja I–II (Finnish genealogical records from Uppsala, Sweden)**
Jäljennös ”Finska slägttavlor”, alkuperäistä säilytetään Upsalan yliopiston kirjastossa sekä jäljennös ”Finska Slägtboken”, alkuperäinen Ruotsin valtionarkistossa.
- Suomen Muinaismuistoyhdistys (Finnish Early Records Association)**
Lehtori Axel Bergholmin toimittaman sukukirjan aineisto.
- Suomen siviilivirkamiehet (Civil Servants in Finland)**
Bo Wittingin valtiokalenterin mukaan virkakunnittain laatima luettelo Suomen siviilivirkamiehistä 1761–1878.
- Suomen Sukututkimusseura (Finnish Genealogical Society)**
Pöytäkirjat liitteineen vuosilta 1917–66 ja kirjeenvaihtoa 1922–49. Historiakirjojen jäljentämiseen liittyvä kirjeenvaihto, nimenmuutostasiain diaarit 1922–65 sekä nimenmuuttoa koskevien lausuntojen jäljennökset 1934–37. Vanhan Suomen seurakuntien historiakirjoista kerätty nimikortisto.
- Sursillin suku**
Yksityisten sukututkijoiden korjauksia ja täydennyksiä fil.maist. Eero Kojosen julkaisemaan teokseen Sursillin suku.
- Tamela, Bertel Eino**
Kortisto Ruotsin vallan aikaisista tullimiehistä.
- Tigerstedt, Edvard Severin**
Tigerstedt-sukua koskevia tietoja ja muistiinpanoja.
- Uusi sukukirja**
Aineistoa kirjaa varten.

Walli, Harry Waldemar

Sukututkimustoimintaan liittyvää aineistoa.

Venäjän armeijassa palvelleet suomalaiset (Finns serving in the Imperial Russian Army)

Venäjän armeijassa 1800-luvulla palvelleita suomalaisia koskeva luettelo, kapteeni Carl Wasastjernan muistiinpanoja sekä kenraaliluutnantti Birger Åkermanin ja Eugen Pikoffin laatima kortisto.

Wilskman, Atte

Genealogiset muistiinpanot ja sanomalehtileikkeet. Teoksen "Släktbok" aineiston kokoamiseen ja julkaisemiseen liittyvää aineistoa.

Winter, Johan Peter

Arkistoon sisältyy elämäkerrallisia ja sukutieteellisiä muistiinpanoja 1700- ja 1800-luvuilta.

Virallinen lehti (The Official Gazette)

Kortisto Suomen virallisessa lehdessä olleista henkilötiedoista 1868–1918.

Vättilä-arkisto

Diplins. Jarl Enckellin käsikirjoitus ja kopioita, jotka koskevat Joroisten Vättilän tilalla eläneitä Swartz- ja Enckell-sukujen jäseniä 1724–1944.

Åström, Erik

Genealoginen käsikirjoitus "Johan Staffansson Widberg" ja siihen liittyvää aineistoa.

Marja Pohjola

Arkistolaitos osallistuu Sukumessuille esittelemällä mm.

- arkistolaitoksen organisaation
- yleisarkistojen, valtionarkiston ja maakunta-arkistojen sijaintipaikat ja toiminta-alueet karttojen avulla
- yleisarkistojen tehtävät ja aineistot tekstipaneelein
- arkistojen esitteitä, yleisluetteloita yms.

Myös maakunta-arkistot esittäytyvät Sukumessuilla. Esimerkiksi Turun maakunta-arkiston esittelyyn sisältyy:

- kuvia arkistorakennuksen tiloista
- luettelo maakunta-arkistonhoitajista vuosilta 1932–1991
- kuvaus arkiston toiminta-alueesta ja tehtävistä kartan ja tekstien avulla
- tekstipaneeleita arkiston aineistosta (alkuperäisaineisto, mikrofilmit, ja -kortit)
- henkilökohtaista opastusta ja neuvontaa arkiston asiakas- ja tutkijapalvelusta sekä lainaus- ja jäljennepalvelusta
- tietoa sukututkijoiden koulutuksesta
- kuvia näyttelytoiminnasta
- Muutamia tärkeimpiä sukututkimuksen alkuperäislähteistä asetetaan vitriineihin. Mikrofilmauslaite ja joitakin esimerkkifilmejä on yleisön käytettävissä.

The State and Provincial Archives will be displaying:

- the organization of archives in Finland;
- maps and explanations showing the location of the various public archives in Finland,
- posters, etc., explaining the specific tasks of the various archives;
- leaflets, catalogues, etc., about the archives.

The Turku Provincial Archives will also have their own stand at the Fair, including:

- pictures of the Archives' premises;
- a list of the Archivists, 1932–1991;
- maps and posters explaining the Archives' functions;
- posters illustrating the Archives' original materials, microfilms and microfiches;
- advisory assistance on the services available to clients, including loans and copying services;
- information about genealogical training;
- pictures of exhibitions;
- selected important genealogical source materials on display;
- microfilm reading equipment (open to visitors to the Fair).

Sukuseurojen Keskusliitto on sukujen yhteistoimintaelin

Sukuseura on silta menneestä nykypäivään. Edellisten sukupolvien elämän ja työn tuntemus antaa meille juuret; tiedämme, mistä olemme kotoisin. Sukuseura on myös verkosto, joka sitoo meidät nykypäivään. Sukuseuraan kuulutaan erittäin hauraan siteen, sukulaisuuden, voimalla. Hyvin erilaiset ihmiset eri puolilta maata erilaisista lähtökohdista toimivat yhdessä sen takia, että kuuluvat samaan sukuun.

Sukuseuratoiminta on sängen monipuolinen harrastus. Se tarjoaa juhlia ja kokouksia, seurat julkaisevat lehtiä ja kirjoja, monilla seuroilla on oma vaakuna ja muita yhteisiä tunnuksia.

Sukuseuratoiminta ja sukututkimus kuuluvat läheisesti yhteen. Sukututkimusta voi harrastaa ilman seuraakin, mutta sisältää, ikäänkuin lihaa luiden päälle, sukututkimukseen tulee sukuseuran ihmisten kautta; muistelukset, perinteet, vanhat kuvat ja esineet.

Sukuseuratoiminta ei tule pitkään toimeen ilman sukututkimusta. Oman suvun hahmottaminen, sen haarojen ja asuinpaikkojen sekä erilaisten vaiheiden tunteminen vasta antaa eri puolilla maata asuville ihmisille tunteen yhteisistä juurista.

Sukuseurojen Keskusliitto (SSK) on hiukan yli kymmenen vuotta vanha järjestö, jonka muodostavat sukuseurat ja sukuharrastusyhteisöt. Keskusliitto toimii sääntöjensä mukaan ”sukuyhteisöjen yhdyselimenä ja edistää uusien sukuseurojen perustamista sekä suku- ja henkilöhistoriallista tutkimustyötä”. Käytännön toiminnassa SSK toteuttaa tarkoitustaan pääasiassa julkaisutoimintaa harjoittamalla. SSK julkaisee *Sukaviesti*-lehteä sekä erilaisia kirjoja. Lisäksi järjestetään erilaisia tilaisuuksia, seminaareja ym. toimintaa sukuaatteen tiimoilta.

Suomen itsenäisyyden juhluvuoden toimintoihin SSK osallistuu paitsi olemalla mukana Juuret Suomessa -projektissa myös järjestämällä yhdessä Tuusniemen kunnan kanssa Itä-Suomen sukujen tapaamisen heinäkuussa. Tapaamiseen on jo tällä hetkellä tulossa niin paljon sukuja, että pitäjä on vaikeuksissa kaikkien majoittamisessa. Itä-Suomen sukujen tapaamisesta on tulossa varsin laaja juhla.

Sukuseurojen Keskusliiton osallistuminen sukumessuille

SSK osallistuu sukumessuille Turussa esittelemällä omalla osastollaan paitsi itseään myös sukuharrastuksen moninaisuutta ja mahdollisuuksia. Konkreettinen osoitus sukutoiminnasta tulee olemaan sukujen luettelo, jota parhaillaan kerätään. Tästä luettelosta löytyvät eri sukuseurat yhteystietoineen. Tätä luetteloa saa sen valmistuttua SSK:n messuosastolta.

Heikki Manninen

Sukuseurojen Keskusliitto ry (Federation of Family Associations): Collaboration between the Clans

A family association is a bridge to the past. Familiarity with the life and work of foregoing generations gives us roots: we know where we come from. But a family association is also a network binding us to the present. Membership of an association is based on the fragile basis of kinship: very different people, from different backgrounds in different parts of the country, collaborate together simply because they belong to the same clan.

The activities of the family associations in Finland are extremely varied, ranging from parties and meetings to the publication of books and magazines. Many associations have adopted a coat of arms or other symbols.

Family associations are closely linked with genealogical research. Naturally, one can also practise genealogical research into one's family without an association; but through the people one meets in an association – through their reminiscences, traditions, old pictures and heirlooms – the research takes on life.

Family associations, on the other hand, cannot get very far without genealogical research. The mapping out of one's own clan, with its various branches, the places where people have lived and the histories of their lives, is what gives members from around the country the feeling of belonging to the same roots.

The Federation of Family Associations (Sukuseurojen Keskusliitto, SSK) has been in operation for just over the years, bringing together the various family associations and students of genealogy. Under its Regulations, the Federation is responsible for promoting collaboration between the associations, the foundation of new associations, and research into genealogical and personal history. The main way in which the Federation pursues these aims is through its publishing activities, especially

the magazine *Sukuviesti* and books. In addition, it arranges meetings of various kinds, seminars, etc., around the theme of family research.

During the 75th anniversary year of Finnish independence, the Federation is not only involved in the Roots in Finland project, but also in the arrangements for a grand gathering of the families and clans of eastern Finland, to be held at Tuusniemi, with the support of the local municipal council. So many visitors have already registered for this event that the local organizers are running into difficulties in arranging accommodation. The gathering of the eastern Finnish clans is likely to prove a major event.

The SSK Federation at the Family Fair

At its stand at the Family Fair in Turku, the Federation will be both introducing its own activities and also demonstrating the variety and opportunities offered by genealogical research. As concrete evidence of its activities, the Federation is currently preparing for its stand a Catalogue of Clans, listing all the various family associations and their contact addresses; this catalogue will be available from the Federation's stand at the Fair.

Heikki Manninen

Suomen Sukututkimusseuran merkitys suku- ja henkilöhistorian tutkimukselle

Suomen Sukututkimusseura on vuonna 1917 perustettu valtionapua nauttiva tie-

teellinen yhdistys. Seura on kaksikielinen. (suomi ja ruotsi). Sääntöjensä mukaan seuran tarkoituksena on edistää suku- ja henkilöhistoriallista tutkimusta maassamme ja levittää niiden tulosten tuntemusta. Mahdollisuuksiensa mukaan sukututkimusseura toimii myös paikallisten sukututki-

musyhdistysten keskuselimenä. Saavutukseen päämääränsä sukututkimusseura ylläpitää laajaa kirjastoa, harjoittaa julkaisutoimintaa sekä järjestää esitelmä- ja neuvontakoukuksia.

Seuran toiminnasta tiedotetaan aikakauskirja Genoksessa, Sukutieto-lehdessä ja pääkaupungin sanomalehdissä. Suomen Sukututkimusseurassa on tällä hetkellä noin 2 000 jäsentä, jotka saavat jäsenetuna Genoksen (4 numeroa/vuosi), Sukutietotekniikka ry:n Sukutieto-lehden sekä 30 % alennuksen seuran muista julkaisuista. Suomen Historiallinen Seura, Suomen Kirkkohistoriallinen Seura ja Svenska Litteratursällskapet i Finland myöntävät saman alennuksen julkaisuistaan.

Vuosijäsenen jäsenmaksu vuonna 1992 on 120 markkaa, opiskelijat 60 markkaa ja lahjoittajajäsenen kertamaksu vähintään 3 000 markkaa. Jäseneksi voi ilmoittautua Seuran toimistoon joko kirjeitse tai puhelimitse (90-179 189). Sukututkimusseuran kirjasto ja toimisto sijaitsevat Helsingin keskustassa, Mariankatu 7:ssä, ja aukioloajat ovat maanantaisin klo 16–20 sekä tiistaisin ja torstaisin klo 10–14.

Sukumessut Turussa 30.7.–1.8.1992

Suomen Sukututkimusseura osallistuu Sukumessujen järjestämiseen ja esittelee toimintaansa osastollaan. Esillä ovat seuran vuosikirjat (ilmestyneet vuodesta 1917), Julkaisuja-sarja ja aikakauskirja Genos. Lisäksi kävijät voivat tutustua erilaisiin sukutauluihin ja sukupuihin sekä etsiä Sukututkimusseuran hakemistoista tietoja omista suvuistaan. Edellä mainittujen lisäksi seuran kokeneet sukututkijat opastavat asiasta kiinnostuneita sukututkimuksen alkeissa.

Perti Vuorinen

The Finnish Genealogical Society: Its Significance for Genealogical Inquiry

The Finnish Genealogical Society was founded in 1917, and is subsidized by the State as a scientific association. The Society operates in both Finnish and Swedish. As defined in its Regulations, the purpose of the Society is to promote and publicize research within Finland into genealogy and individual history. As far as possible, the Society also functions as a national coordinator for local associations. In order to pursue these aims, the Society maintains an extensive library and series of publications, and organizes lectures, advisory services, etc.

The activities of the Society are reported in the periodicals 'Genos' and 'Sukutieto', and in the Helsinki press. There are currently around 2 000 members, who receive subscriptions to the Society's own magazine 'Genos' (4 issues per year), 'Sukutieto' (published by the Society of Computing Genealogy), and a 30 % discount on other publications by the Society itself and also by the Finnish Historical Association, the Finnish Church History Society (*Suomen Kirkkohistoriallinen Seura*), and the Society for Swedish Literature in Finland (*Svenska Litteratursällskapet i Finland*).

The membership fee for 1992 is FIM 120 (for students FIM 60); life membership may be obtained for a donation of not less than FIM 3000. Membership may be obtained by registering with the Society's office, either by post or by phone (int.: *358-0-179 189). The Society's premises, housing the office and the library, are in the center of Helsinki, at Mariankatu 7, and are open on Mondays from 4 pm to 8 pm, and on Tuesdays and Thursdays from 10 am to 2 pm.

The Family Fair

At its stand at the Family Fair to be held in Turku, the Finnish Genealogical Society will be presenting its activities and mounting a display of its publications, including copies of the Yearbook (published since 1917), titles from its series, and the magazine 'Genos'. Visitors will also have the

opportunity to study family trees and tables, and to search for information about their families in the Society's materials. There will also be experienced investigators from the Society on hand to provide advice for visitors interested in genealogical questions.

Pertti Vuorinen

Siirtolaisuusinstituutin merkitys juurten etsijöille ja sukututkimukselle

Eri puolilla maailmaa asuvat ulkosuomalaiset ja heidän jälkeläisensä kyselevät usein: "Kuka minä olen?" Tämä juurten etsintä näyttää koko ajan lisääntyvän ja varsinkin amerikansuomalaisten keskuudessa se ulottuu jopa kolmanteen ja neljäljanteen polveen saakka.

Varsin usein ulkosuomalaiset joutuvat tilanteeseen, jossa heillä on käytettävissä hyvin vähän tietoja esivanhempien syntymä- ja lähtöpaikkakunnista Suomessa. Tämä vaikeuttaa myös yhteydensaantia tänä päivänä mahdollisesti elossa oleviin sukulaisiin. Tässä tilanteessa tulee esille monenlaisia ongelmia nimien muutoksista eri aikoina vaihdelleisiin kirkonkirjajym. rekisterikäytäntöihin saakka.

Siirtolaisuusinstituutti on siirtolaisuuden tutkimus- ja dokumentaatiolaitos, joka on koko toimintansa ajan (17 v.) kerännyt myös yksilötason tietoja. Instituutin arkistossa on tällä hetkellä 690 yksityisiltä

henkilöiltä tai yhteisöiltä saatua kokoelmaa. Kokoelmat sisältävät yksityishenkilöiden asiapapereita, todistuksia, kirjeitä, päiväkirjoja, käsikirjoituksia jne. Lisäksi instituutissa on valokuvakokoelmat (noin 8 000 kpl), siirtolaisten Suomeen lähettämien kirjeiden kokoelma (noin 10 000 kpl), kirjallisuuden ja lehtiartikkelien perusteella laaditut henkilökortistot sekä siirtolaisrekisteri. Valokuva- ja kirjekokoelmista tehdään aakkosellista hakukortistoa, joka käsittää kaikki tunnistetut henkilöt. Kortistot ovat toistaiseksi manuaalisia, mutta niiden siirtämistä atk:lle suunnitellaan. Tällöin voidaan päästä tilanteeseen, jolloin etsityn henkilön kaikki instituutissa olevat tiedot ovat nopeasti esille saatavissa.

Tärkein Siirtolaisuusinstituutin kokoelmista juurten etsijöiden ja sukututkijoiden kannalta on kuitenkin vuonna 1989 perustettu siirtolaisrekisteri. Tähän rekisteriin tallennetaan tiedot käyttäen lähdemateriaalina passiluetteloita (ajalta n. 1820–1920), Suomen Höyrylaivaosakeyhtiön matkustajaluetteloita (ajalta 1892–1908) sekä ulkomailla kuolleiden asiakirjoja

(ajalta 1917–1950). Näiden kolmen päälähderyhmän lisäksi rekisterin käytössä on noin 4 000 henkilön tiedosto autonomian aikana Suomeen muuttaneista ja kansalaistuneista. Varsinaisessa siirtolaisrekisterissä on tällä hetkellä tietoja noin 150 000 Suomesta muuttaneesta henkilöstä.

Näiden varsinaisten henkilötasolla olevien tiedostojen lisäksi instituutissa on myös kirjasto, jonka kokoelmista löytyy biografioita, erilaisia koti- ja ulkomaisia paikallishistorioita ja muuta lähdemateriaalia.

Nämä Siirtolaisuusinstituutin kokoelmat eivät suinkaan palvele vain ulkosuomalaisia juurten etsijöitä, vaan auttavat myös suomalaista sukututkijaa löytämään ulkomaille kadonneen sukulaisen. Suomalainen sukututkija joutuu usein tilanteeseen, jolloin joku sukulainen on niin sanotusti ”kadonnut” ulkomaille eikä tietoja ole helppo löytää. Tällöin instituutin rekisteri ja muut kokoelmat voivat auttaa pääsemään etsityn jäljille. Instituutilla on myös sekä ulkomailla että kotimaassa toimivien arkistojen, kirjastojen ja muiden laitosten osoitteita ja luetteloita, jotka voivat auttaa tutkimustyössä.

Siirtolaisuusinstituutin osallistuminen Sukumessuille

Siirtolaisuusinstituutti on Turun Messukeskuksessa 30.7.–1.8. pidettävien Sukumessujen yksi pääjärjestäjistä ja on tästä syystä mukana rakentamassa messujen yleisilmettä yhdessä muiden tahojen kanssa. Itse messutapahtumaan instituutti osallistuu esittelemällä omassa osastossaan edellä lueteltuja kokoelmia ja siirtolaisrekisteriä sekä laatimalla oppaita ja osoitteistoja juurten etsijöiden ja sukututkijoiden käyttöön. Instituutti rakentaa myös yhteistyössä muiden pääjärjestäjien kanssa ”Löydä juuresi” -näyttelyn, joka kuvaa juurten

etsinnän ja sukututkimuksen lähteistöä ja menetelmiä. Sukumessuihin liittyy myös uudentyyppinen sukututkimusseminaari, *Marian maailma*, jonka pääjärjestäjinä ovat Turun kesäyliopisto, Turun maakunta-arkisto ja Siirtolaisuusinstituutti.

Maija-Liisa Kalhama

The Institute of Migration: Its Significance for Genealogical Enquiry

All around the world, Finnish emigrants and their descendants are more and more frequently asking: "Who am I?" This quest for one's roots seems to be steadily increasing, and especially among the Finnish-Americans, it extends to the third and even fourth generation of immigrants.

Very often, however, these overseas Finns have access to only very limited information regarding their ancestors' places of birth or departure within Finland, making it much more difficult to establish contact with relatives possibly living in Finland today. The difficulties encountered here range all the way from the changed form of family names, to the varying practices followed at different times and places in parish records, etc.

Throughout its seventeen-year history of operations in the investigation and documentation of migration, the Institute of Migration has also gathered and stored information on the individual level. The Institute's archives house at the present moment a total of 690 collections of papers, etc., acquired both from individuals and associations, including a wide range of private documents, certificates, correspon-

dence, diaries, manuscripts, and so on. In addition, the Institute holds collections of around 8 000 photographs; approximately 10 000 letters written home to Finland by Finnish emigrants; registers of individuals collated from literature, the press, etc.; and the Emigrants Register. Alphabetical indexes are currently being compiled for the photograph and correspondence collections, covering all identified persons; at present these indexes are manual, but their computerization is planned, and this will provide rapid access to all the information available at the Institute about any specific individual.

The most valuable resource at the Institute of Migration for genealogists and for those in quest of their roots, however, is the Emigrants Register established in 1989. Data are being entered in this Register on the basis of passport registers (for the period ca. 1820-1920); passenger lists from the Finnish Steamship Company for the period 1892-1908; and records of deaths abroad for the period 1917-1950. In addition, the Register has been able to utilize data from the 19th century, when Finland was an autonomous Grand Duchy under the Russian Empire, concerning ca. 4 000 persons who settled and were naturalized within Finland. At present, the Emigrants Register includes data on approximately 150 000 persons who emigrated from Finland. In addition to these personal data, the Institute of Migration Library includes biographies, Finnish and foreign local history, and other similar material.

Naturally, these source materials at the Institute of Migration do not merely serve visitors from overseas in search of their Finnish roots, but are equally open to per-

sons within Finland in search of their lost cousins abroad. Those who engage in genealogical research in Finland frequently encounter situations where the person being traced has "vanished" abroad, and further information may be difficult to obtain; in this situation, the archives and the Emigrants Register at the Institute may well offer the opportunity to track down the lost persons. In addition, the Institute holds the names and addresses of archives, libraries and other institutions both in Finland and abroad which may be able to help.

The Institute of Migration at the Family Fair

The Institute of Migration is one of the main organizers of the Family Fair to be held at the Turku Trade Fair Center from 30 July-1 August 1992, and is closely involved in creating the character of the Fair. At its stand at the Fair, the Institute will be demonstrating its various collections and archives, including the Emigrants Register, and will be compiling guide handbooks, collections of addresses, etc., for genealogists and those in quest of their roots. In collaboration with the other organizations involved in arranging the Fair, the Institute is also setting up the Find Your Roots Exhibition, the purpose of which is to illustrate the sources and methods available in tracing family origins. *Maria's World*, a new kind of genealogical seminar is to be held, under the auspices of Turku Summer University, the Turku Provincial Archives, and the Institute of Migration.

Maija-Liisa Kalhama

Marian maailma Sukututkimusseminaari 27.–31.7.1992

Turun maakunta-arkisto, Siirtolaisuusinstituutti ja Turun kesäyliopisto järjestävät 27.-31.7.1992 *Marian maailma* -sukututkimusseminaarin. Päivien aikana käydään uudella, mieliinpainuvalla tavalla läpi ne laitokset, lähteet ja menetelmät, joiden

avulla osallistujan on mahdollista saada tietoa sukututkimuksen perusteista. Seminaariin ovat tervetulleita kaikki sekä Suomessa että ulkomailla asuvat juuristaan, suvustaan ja sukututkimuksesta kiinnostuneet.

Maanantai 27.7. (Paikka: Turun yliopisto)

- Klo 9.00–11.30 **Maria Matintyttären elämänvaiheet, sukulaiset, jäämistö**
 – yleisesitys henkilöhistorian lähdeaineistosta
maakunta-arkistonhoitaja Taina Vartiainen
Maria Matintyttären henkilötiedot: syntymäaika ja -paikka, kuulutukset, vihkiminen, kuolinaika ja -paikka, henkilötietojen ja henkilöiden etsiminen nykypäivänä (kirkkoherranvirastot, väestörekisteri)
FM Rauno Luttinen
- 11.30–12.30 Lounastauko
- 12.30–15.30 **Marian nuoruus**
 – rippikoulu, kiertokoulu, kansakoulu, koulunkäynti, piikominen, muutot työpaikasta toiseen, avioton lapsi
FM Rauno Luttinen
Marian isä: sotamies Mats Lustig
 – henkilötiedot, sotalaitos, sotilasnimet
FT Jari Niemelä

Tiistai 28.7. (Paikka: Turun yliopisto)

- 9.00–11.30 **Marian puoliso, suutari Johan Hellberg**
 – henkilötiedot, ammattikoulutus, elinkeinonharjoittaminen ja luvat, toiminta käsityöläisenä
FT Ulla Heino
- 11.30–12.30 Lounastauko
- 12.30–15.30 **Marian verovapaat vuodet**
 – verojen maksaminen, verotuksen vaiheita, eri verot, maanomistus, maanjaot, lainhuudatus
maakunta-arkistonhoitaja Raimo Viikki

Keskiviikko 29.7. (Paikka: Turun yliopisto)

- 9.00–11.30 **Maria sairastaa**
 – sairaudet, rokotukset, kuolinsyyt
professori Reijo Norio
Marian perintö ja perilliset
 – testamentti, perunkirjoitus, perinnönjako, jäämistö
FT Erkki Markkanen
- 11.30–12.30 Lounastauko
- 12.30–15.00 **Tutustumiskäynnit**
 Siirtolaisuusinstituutti, Turun maakunta-arkisto, tuomiokirkko ym.

Torstai 30.7. (Paikka: Turun Messukeskus)

9.00–12.00

Marian tytär lähtee maailmalle

– siirtolaisuuden ja muuttoliikkeiden vaiheita, sukututkimuksen lähdeaineistot kotimaassa ja ulkomalla, kadonneitten sukulaisten jäljittäminen, nimenmuutokset, nimenvaihdokset, nimenväännökset, perintökysymykset

Mitä dokumentteja Marian suvusta on:• **Suomessa?**

Matti Kumpulainen, Elisabeth Uschanov

• **Skandinaviassa?**

luennoitsija ilmoitetaan myöhemmin

• **USA:ssa ja Kanadassa?**

professori Keijo Virtanen

12.00–13.00

Lounastauko

13.00–15.30

• **Australiassa ja Uudessa-Seelannissa?**

dosentti Olavi Koivukangas

• **Muissa maissa?**

FL Teuvo Peltoniemi

Perjantai 31.7. (Paikka: Turun Messukeskus)

9.00–12.00

Marian pojat seikkailevat• **Karkumatkoja merille, merimieselämää**

tohtori Taimo Iisalo

• **Matkat Pietariin**

professori Max Engman

• **Siperiansuomalaiset**

professori Alpo Juntunen

12.00–13.00

Lounastauko

13.00–15.00

Marian pojat seikkailevat• **USA:sta ja Kanadasta Karjalaan ja Neuvostoliittoon**

apulaisprofessori Reino Kero

• **Järjestötoimintaa, urheilusaavutuksia**

dosentti Auvo Kostainen

Alustavat yleisöluennot Sukumessuilla**Torstaina 30.7.**• **Tämän päivän Suomi-kuva**

toimitusjohtaja Matti Kohva

• **Perustietopaketti sukututkimuksen tekemisestä**

ylitarkastaja Marjo Hyppönen

Lauantaina 1.8. klo 10.00–13.00• **Asiantuntijapaneeli**

– sukututkimuksen asiantuntijat vastaavat yleisön kysymyksiin

Perjantaina 31.7.• **Varsinais-Suomen kulttuuria ja historiaa**

FL Hannu Laaksonen

• **Inkeriläiset: arkistojen tietolähteet, virastojen palvelut, kokemuksia Suomeen muutosta**

Markku Leppänen

Lisätietoja voit kysyä osoitteesta: Turun kesäylloipisto, Vänrinkatu 2 d,
20500 Turku, puh. (921) 323 302

Maria's World Genealogical Seminar, July 27–31, 1992

The Provincial Archives in Turku, the Institute of Migration, and Turku Summer University are jointly arranging from 27th to 31st July 1992 a genealogical seminar under the title "Maria's World". The seminar will offer a new and vivid approach to the institutions, sources, and methods avail-

able for obtaining information about the basics of genealogical research. The seminar is open to all persons, whether resident in Finland or abroad, who are interested in the study of their roots, families, and genealogy.

Monday, 27 July (Venue: University of Turku)

- 09:00–11:30 am **"Maria Matintytär (Maria Mattsdaughter)"**
Her life history, family, and the estate she left: a general introduction to sources for personal history
Taina Vartiainen (Provincial Archives)
- "From Cradle to Grave: Tracking Down Personal Data"**
Date and place of birth, banns and marriage, place and date of death: tracing personal data today – parish records and population registers
Rauno Luttinen, FM
- 11:30 am–12:30 pm Lunch break
- 12:30–3:30 pm **"Maria's Younger Years"**
Confirmation classes, peripatetic teaching, elementary school schooling; domestic service, changes of employment, an illegitimate child
Rauno Luttinen, FM
- "Maria's Father, Matts Lustig the Soldier"**
Personal data and ranks: the army
Dr Jari Niemelä

Tuesday, 28 July (Venue: University of Turku)

- 09:00–11:30 am **"Maria's Husband, Johan Hellberg the Shoemaker"**
Personal data, vocational training, employment and trades: the artisanate
Dr Ulla Heino
- 11:30 am–12:30 pm Lunch break
- 12:30 am–3:30 pm **"Maria and the Taxman"**
Paying taxes, the development of taxation, various forms of tax, land ownership, division of the land, the land register
Raimo Viikki (Provincial Archives)

Wednesday, 29 July (Venue: University of Turku)

- 09:00–11:30 am **"Maria's Illnesses"**
Diseases, inoculations, causes of death
Prof Reijo Norlo
- "Maria's Inheritance"**
The will, the inventory and distribution of the estate
Dr Erkki Markkanen
- 11:30 am–12:30 pm Lunch break
- 12:30–3:00 pm **Visits** to the Inst. of Migration, the Turku Provincial Archives, the Cathedral

Thursday, 30 July (Venue: Turku Trade Fair Center)

- 09.00–12.00 am **"Maria's Daughter Emigrates"**
 The history of migration: sources for genealogical research in Finland and abroad, tracing lost relatives, voluntary and involuntary changes of name, questions of inheritance
What documents on Maria's family are available...
- ...within Finland?
Matti Kumpulainen, Elisabeth Uschanov
 - ...within Scandinavia?
Speaker to be announced later
 - ...within the USA and Canada?
Prof Keijo Virtanen
- 12.00–01.00 pm Lunch break
- 01.00–3.30 pm ● ...within Australia & New Zealand?
Dr Olavi Koivukangas
- ...within other countries?
Dr Teuvo Peltoniemi

Friday, 31 July (Venue: Turku Trade Fair Center)

- 09.00–12.00 am **"Maria's Sons on the Loose..."**
- "...they run away to sea"
Dr Taimo Iisalo
 - "...they head for St Petersburg"
Prof Max Engman
 - "...they set out for Siberia"
Prof Alpo Juntunen
- 12.00–01.00 pm Lunch break
- 01.00–03.00 pm **"...they leave the USA or Canada for Karelia and the USSR"**
Prof Reino Kero
- "Their involvement in Associations and Sport"
Dr Auvo Kostiainen

Public Introductory Lectures at the Family Fair

Thursday, 30 July:

- "Finland's Image Today"
Matti Kohva
- "A Basic Package of Information for Genealogical Research"
Marjo Hyppönen

Friday, 31 July:

- "South-West Finland: Its Culture and History"
Hannu Laaksonen
- "The Ingrians: Information in the Archives, Services Available from Finnish Authorities, Experiences of Migrating to Finland"
Markku Leppänen

Saturday, 1 August, 10:00 am–01:00 pm

- **Expert Panel**
 – experts in genealogical research answer questions from the public

Further information may be obtained from Turku Summer University,
 Vänrikinkatu 2 D, SF-20500 Turku, Finland, tel. (international) *(9)21-358-323 302

SIETAR International
The International Society for Intercultural Education, Training and Research

SIETAR International will hold its 18th Annual Congress in Montego Bay, Jamaica, from May 9–13, 1992. The theme of this year's conference is "**Strategies for Cross-Cultural Communications in the New Information Age: Continuity, Change, and Innovation**". Highlights of the conference will be "**An Evening with Paulo Freire**", renowned Brazilian educator and autor of the classic *Pedagogy of the Oppressed*, a plenary session with **Geert Hofstede**, author of *Culture's Consequences* and *Cultures and Organizations*, and a plenary session with **LaDonna Harris**, Chief of the Comanche Nation and President of Americans for Indian Opportunity. For more information on the conference, please contact

SIETAR International XVIII Conference
c/o SASC
8000 Westpark Drive, Ste. 130
McLean, VA 22102
USA
tel: (703)790-1745
fax: (703)790-9063.

SIETAR is a non-governmental organization associated with the United Nations.

SIETAR International is pleased to announce the 1992 "**Foundations of Intercultural Theory and Practice Institute**", now in its fifteenth year. The Institute is designed to provide basic professional competence in intercultural theory and practice through broad exposure to current thought, new developments, innovative training and design, and direct experience with reorganized interculturalists. It is inteded for those new to the intercultural field as well as those with some experience. Due to the growing demand over the past several years, the institute will be held twice in 1992, July 6–11 and July 20–25; both sessions will be held at the Georgetown University Conference Center in Washington, DC, USA. For more information, contact

SIETAR International
733 15th St, NW, Ste 900
Washington, DC 20005
USA
tel: (202)737-5000
fax: (202)737-5553.

"Kanada on miesten helvetti ja naisten taivas"

Varpu Lindström, *Uhmattaret. Suomalaisien siirtolaisnaisien vaiheita Kanadassa 1890-1930. Juva 1991, 320 s.*

Toronton yliopiston naissosiaalhistorian professori Varpu Lindströmin väitöskirja Kanadan suomalaisnaisista on ilmestynyt myös suomeksi.

Teos on tekijän mukaan feministis-etnistä tutkimusta siirtolaisista, jotka pääasiassa tulivat työväenluokasta. Teos pyrkii kuvaamaan naisen elämänkaarta monipuolisesti sekä yksilönä että yhteisön jäsenenä.

Naishistoria kysyy aina naisten ja miesten lukumääriä. Kanadassa tutkittavana aikana vallitsi aina naispula, mikä on yksi selitys otsikossa viittaamaani naisen ja miehen elämän erilaisuuteen. Kanadassa siirtolaismiehet olivat sekä häviöitä että syrjäytyneitä. Suomalaiset asettuivat lähes aina poikkeuksetta muiden suomalaisten asuttamille seuduille. Siirtolaisnaiset olivat enimmäkseen Kanadassa kotiapulaisia ja jäivät miehiä huomattavasti enemmän kaupunkeihin. Kotiapulaiset olivat usein naimattomia.

Kirjassa kerrotaan ansiokkaasti suomalaisten naisten sosiaalhistoriasta. Taas kerran on osoitettu, että naisten elämästä löytyy tietoja lähteistä, kunhan kysymykset vain esitetään. Ilahduttavaa on naisten oman äänen kuuluminen kirjassa. Mielestäni sitaatteja olisi saanut olla vieläkin runsaammin.

Suomalaisten siirtolaisten keskuudessa ei tavata lapsenmurhia, mutta niitä tavataan muiden etnisten ryhmien joukossa. Tekijä on pystynyt vertailemaan suomalaisia muihin etnisiin ryhmiin, vaikka suomalaiset olivat suomalaisia Kanadasakin. Suomalaisuus säilyi haaleissa, kirjastoissa yms. Kuten tekijä toteaa, "Yleisesti ottaen suomalaisen naisen varmin tuki oli Kanadasakin toinen suomalainen".

Kiinnostava luku on työläisnaisten aktiivisuus ns. yhteiskunnallisissa asioissa. Siirtolaislehdessä *Vapaus* julkaistiin mm. artikkeli "Kommunismmin suhde sukupuolikysymykseen" Aleksandra Kollontain esikuvan mukaisesti. Vastaavasti kotiapulaiset viittasivat kirjoituksissaan Minna Canthin ja Hella Wuolijoen naishenkilöihin. Aktiivisuus johti "Palvelijatar Yhdistyksen" perustamiseen.

Koiratorppareina eli laittoman viinan myyjinä oli suomalaisia naisia, jotka olivat yhteisönsä varakkaimpia mutta samalla myös vihatuimpia.

Naishistorian "totuus", että naisille on aina sallittu sekä sosiaalista että psykologista tilaa uskonnossa, toteutuu myös näiden naisten kohdalla. Naiset saivat julkisuutta kirkon piirissä sekä varainkerääjinä että sosiaalityön tekijöinä, mutta myös puhujina. Samoin ompeluseurat ovat olleet harjoittelupaikka ja odotushuone julkisuuteen.

Teoksen nimi *Uhmattaret* viittaa suomalaisiin naisiin sosialistijärjestöissä. Naiset viettivät kallisarvoiset vapaahetkensä sosialistien haalilla. Lehdissä käsiteltiin aihetta naiset ja sosialismi ja naisia kehoitettiin itseopiskeluun. Suomalaisilla naisilla oli oma johtohahmonsa ja esikuvansa *Sanna Kannisto*, jota viranomaiset yrittivät karkottaa maasta. Itseen hän kuvasi "Minä olen kuten raudasta, en ole koskaan tiennyt, kuinka paljon voin kestää...". Naiset perustivat myös omia naisjärjestöjä naissolidarisuuden kohottamiseksi. Osuustoiminta tuotiin myös Suomesta osaksi suomalaista identiteettiä.

Suomalaisilla siirtolaisnaisilla oli selkeä oma ryhmäidentiteetti. Naisten yhteiset kovat kokemukset yhdistivät heitä tiiviimmin kuin kenties kotimaassa.

Varpu Lindströmin kirja on kiintoisa ja elämänmakuinen. Sitä on helppo lukea. Hiukan häiritsevästi kerrotaan samoja asioita toistaan. Toivottavasti se löytää tiensä niiden suomalaisten perheiden luo, joiden sukulaisia on tai on ollut Kanadassa. Se on myös hyvää naishistoriatutkimusta.

Päivi Setälä

"Ollaan menossa Ruijaan eli Norjaan. Jos osaisitte neuvoa helpoimman tien"

Raimo Bärman, *Kveenien rannat. Jyväskylä 1991, 228 s.*

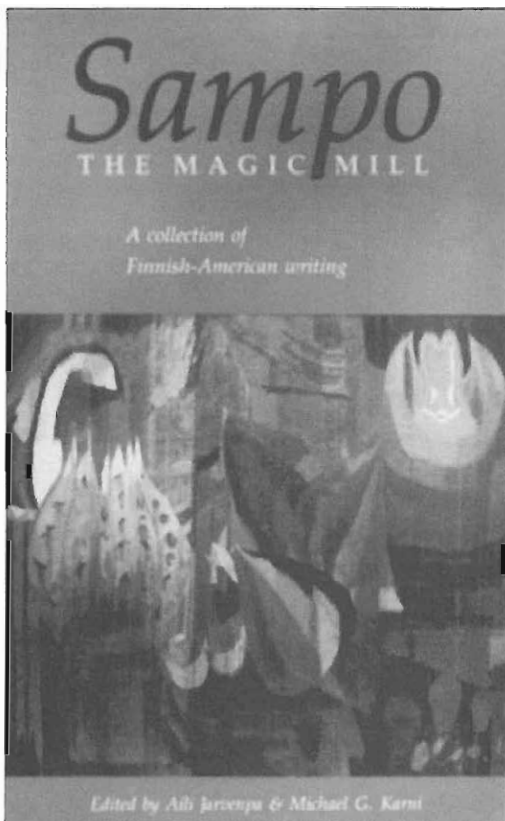
Se alkaa stereotyyppillä saamelaismiehen ja suomalaisten Ruijaan vaeltajien kohtaamisesta tuntu-
rissa, se jatkuu irrallisena taustankuvaamisena, pinnallisena kertomuksena arkipäivästä Annijoel-
la, Varankivuonon pohjoispuolisessa kveeniky-
lässä, heittona norjalaisen ja kveenien oletettuun

luokkaristiriitaan Vesisaarella. Välillä kurkistellaan tuoreen lesken ja uuden miehen suhteisiin, tutustutaan Raamattuun, ei siis Lutheruksen postillaan, uppoutuvaan saarnamieheen. Ja välillä kalastetaan, kaivetaan kalvo, löydetään ruumis ja ihmettelään vuodenaikojen vaihtelua. Se on Raimo Bärmanin ensimmäinen romaani "Kveenien ranat".

Bärmanin aiempi kirjallinen ura on keskittynyt novelleihin ja runoihin. Novellimaisuuden nyt luetusta romaanistakin löytää, sen kerronta olisi ollut tiivistettävissä, sen irtonaiset ajatukset eroteltavissa omiksi kokonaisuuksiksi. Kyllähän Bärman pohjoisen ihailijana Annijoella ja Vesisaarella on käynyt, Paulaharjuna lukenut ja kaiketi Jonkin turskan joskus juksannut. Mutta ei ajatsettomasta tarinasta juuri ole romaaniksi.

Jostain syystä ei kveenieepoksen tekeminen ole onnistunut. Paulaharjusta on jo aikaa parikin miespolvea, Idar Kristensenin "Polut johtavat merelle" ei jaksanut loppuun asti ja ajautui kveenieroisiin; samaan syntiin johon Bärmanin nyt. Hans Kr. Erikson tekee pientä ja kaunista, mutta eepos, kansan historia, kulttuurin syvä ymmärtäminen on yhä synnyttäjänsä vailla. Ja koska kulttuuri on hiljumassa, saattaa puute jäädä ikuisiksi. Kieli ei ole yltänyt kirjallisuuteen asti. Norja on varastanut luovat voimat kulttuurimuutosprosessin aikana, kveenien henki elää enää vain harvoissa plenyhteisöissä. Tuon kulttuurisen kuoleman kuvaaminen vaatii enemmän, kuin mihin tähän asti on pystytty. Ehkä joku joskus.

Lassi Saressalo

Aili Jarvenpa, Michael G. Karni (eds.): Sampo, The Magic Mill. A collection of Finnish-American writing. Minneapolis 1989, 406 pp. Available from: The Talman Company, 150-5th Avenue, New York, NY 10011.

In this book, Aili Jarvenpa and Michael G. Karni have gathered a representative collection of Finnish and Finnish-American writing. In 'Sampo, The Magic Mill' there are texts by 62 authors, the majority of whom are Finnish immigrants in America and their descendants.

The authors include both well established writers and translators, such as Shirley Schoonover, Pierre Delattre and Kathleen Osgood Dana, and unknown authors. In these texts, the experiences, feelings and thoughts of the immigrants are expressed in a rich variety of voice and form. This wide-ranging anthology includes poems, short stories, narratives, essays, and reminiscences, but also translations introducing the reader to major Finnish writers such as Juhani Aho, Aaro Hellaakoski, Eeva Joenpelto and Pentti Saarikoski, to whom the anthology is dedicated.

This book offers an enriching experience which transcends national boundaries, both for readers of literature and for those interested in migration. The cover and illustrations are the work of the Finnish textile artist and writer Oili Mäki.

Ritva Rantanen

Saapuneita julkaisuja/ Publications received

Muuttoliikekirjallisuus

- Baksi, Mahmut: Hörru'du... Immigrant-institutet, Ser. A. Uppsatser och debatt, Nr 5. Stockholm 1976, 128 s.
- Baksi, Mahmut: Isvec isvec dediklerl... Immigrant-institutet, Ser. A. Uppsatser och debatt, Nr 9. Borås 1982, 83 s.
- Bender, Henning; Larsen, Birgit Flemming (eds.): Danish Emigration to Canada. Published by the Danes Worldwide Archives. Udvandrerarkivets skriftserie: Udvandrerhistoriske studier nr 3. Viborg 1991, 210 s.
- Bremer, Fredrika: Hemmen i den nya världen I. En dagbok i brev skriven under tvenne års resor i Amerika och på Kuba. Stockholm 1961 (ilm. aikaisemmin v. 1853-54), 223 s.
- Bremer, Fredrika: Hemmen i den nya världen II. En dagbok i brev skriven under tvenne års resor i Amerika och på Kuba. Stockholm 1961 (ilm. aikaisemmin v. 1853-54), 207 s.
- Castles, Stephen et al.: The Global Milkbar and the Local Sweatshop: Ethnic Small Business and the Economic Restructuring of Sydney. Working Papers in Multiculturalism No. 2. The Office for Multicultural Affairs. Wollongong 1991, 159 p.
- Daun, Åke; Ehn, Billy (red.): Blandsverige. Om kulturskillnader och kulturmöten. Eslöv 1988, 361 s.
- Ekberg, Jan: Vad hände sedan? En studie av utrikes födda på arbetsmarknaden. Acta Weixonensia, Serie 2, Economy & Politics 3. Högskolan i Växjö. Växjö 1991, 226 s.
- Fieandt von, Kirsti; Planting, Maria: Ulkomaille töihin? Muuttavan perheen käsikirja. Vientikoulutussäätiö, julkaisu nro 60. Helsinki 1989, 163 s.
- Fredriksson, Hans: Invandartidningar och tidskrifter i Sverige — Förteckning. Immigrant-institutet, Ser. C, Dokumentation, Nr 4. Borås 1976, 33 s.
- Gille, Susanne et. al.: Rasfördomar och invandrarproblem. Ett kommenterat urval barn- och och tonårsböcker om rasdiskriminering och om fördomar mot invandrare. Immigrant-institutet, Ser. C, Dokumentation, Nr 10. Borås 1981, 45 s.
- Helsingin ulkomaalaispolitiikka — perusteet ja käytäntö. Helsingin kaupunginkanslian julkaisusarja A 12/1991. Helsinki 1991, 56 s.
- Herberts, Kjell; Lauren, Christer (red./Eds.): Flerspråkighet i och utanför Norden. Multilingualism in the Nordic Countries and beyond. Föredrag från den Sjätte Nordiska Tvåspråkighetskonferensen 4.-6.6.1990 Vasa, Finland. Institutet för finlandssvensk samhällsforskning, Forskningsrapporter Nr 13. Åbo 1991, 376 s.
- Hildebrand, Karl; Fredenholm, Axel (red.): Svenskarna i Amerika. Populär historisk skildring i ord och bild av svenskarnas liv och underbara öden i Förenta Staterna och Canada. Gemla 1926, 367 s.
- Hjärnö, Jan: Immigrants on the Danish Labour Market. Sydjysk universitetscenter 1991. 20 p.
- Hokanson, Stig R.: Återbesök på Crimson Creek. I Evert Taubes fotspår hos familjen Löfgren i Australien. Queensland 1991, 35 s.
- Hult, Magnus; Lindblom, Göran: Invandraren som entrepreneur. Högskolan i Kalmar, institutionen för samhällsvetenskap. Rapport C, 1989:2. 1989, 102 s.
- Hämäläinen, Helvi: Kylä vaeltaa. Kertomus. Porvoo 1944, 136 s.
- Jarvenpa, Aili; Karni, Michael G. (eds.): Sampo — The Magic Mill. A Collection of Finnish-American Writing. Minneapolis 1989, 406 p.
- Karjalainen, Elli: Sotkamon muuttoliikkeen kehitys 1986-88. Migration in Sotkamo in 1986-88. Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos. Research Reports 105. Oulu 1991, 90 s.
- Korklasaari, Jouni: Liikkuvuus ja rakennemuutos. Maassamuutto ja työvoiman liikkuvuus osana yhteiskunnan rakennemuutosta. Työpoliittinen tutkimus 11. Työministeriö. Helsinki 1991, 185 s.
- Körmendi, Eszter; Melchior, Marianne: Medgang og modgang. Overgangen fra Dansk Flyktningshjælp til komunerne. Socialforskningsinstituttet, publikation 171. København 1987, 264 s.
- Leitzinger, Antero: Schweizer in Finland. Schweizer Auswanderung nach Finland bis 1917. Helsinki 1991, 110 s.
- Lindberg, Sari: Kulttuurien kohtaaminen työpäikällä. Case-yrityksenä Neoncomp Oy. Turun kauppakorkeakoulu, liiketaloustiede: hallinnon tutkielma. Turku 1991, 142 s.
- Lindström, Varpu: Uhmattaret. Suomalaisten siirtolaisnaisten vaiheita Kanadassa 1890-1930. Juva 1991, 320 s.
- Lindtorp, Olaf: Finnskogens Folk. In: Kansatieellinen Arkisto IV. Toimitus-Redaktion: T.I. Itkonen, Kustaa Viikuna. Suomen muinaismuis-

- toyhdistys, Finska forminnesföreningen. Forssa 1940. 117 s.
- Marshall, Oliver: *European Immigration and Ethnicity in Latin America. A Bibliography.* Institute of Latin American Studies, University of London. London 1991, 165 p.
- Meriläinen, Tarja: Muurmäen kunnan muuttoliike-tutkimus. Muurmäen kunnan tulo- ja lähtömuutto vuosina 1988 ja 1989 sekä tulomuuttaneiden viihtyvyys kunnassa. 1991, 61 s.
- Nagy, Géza; Nelhans, Bertil (red.): "Invandringen ger mig ångest." Om invandrarfientlighet, opinionsyttringar och behovet av syndabockar. Immigrant-institutet, Ser. A. Uppsätter och debatt, Nr 10. Borås 1984, 79 s.
- Språkkrav och språktillägg inom sjukvården. Finlandssvensk rapport nr 15. Helsingfors 1990, 18 s.
- Stasiak, Andrzej; Mirowski, Włodzimierz (eds.): *The Process of Depopulation of Rural Areas in Central and Eastern Europe. Proceedings of the International Seminar on Rural Depopulation.* Szymbark, Poland, September 1989. Institute of Geography and Spatial Organization. Polish Academy of Sciences, Conference Papers 8. Warszawa 1990, 322 p.
- Stockfelt-Hoatson, Britt-Ingrid: Hemspråkst-råning i förskolan. Immigrant-institutet, Ser. A. Uppsätter och debatt, Nr 4. Borås 1976, 144 s.
- Söderling, Ismo; Korkiasaari, Jouni (red.): *Migrationsen och det framtida Norden. 8:e Nordiska Migrationsforskar-seminariet.* Hanaholmen, Esbo 1990, Slutrapport. Siirtolaisuusinstituutti, *Migrationsstudier B 3.* Åbo 1991, 346 s.
- Teräslilja – Stållilja. Avesta 1987, 160 s.
- Trolle, Elisabeth: *Invandartidningar och tidskrif-ter i Sverige – 1982.* Immigrant-Institutet, Ser. C. Dokumentation, Nr 11. Borås 1982, 38 s.
- Vad säger lagarna om språkliga rättigheter? Finlandssvensk rapport nr 16. Hangö 1991, 25 s.
- Zubrzycki, Jerzy: *Soldiers and Peasants: The Sociology of Polish Migration. A Lecture in English and Polish.* London 1988, 167 p.
- kilöstön käsitäysiä muutoksesta ja työnsä eh-doista. Työpoliittinen tutkimus 4. Työministeriö. Helsinki 1990, 109 s.
- Almqvist, Ingrid; Cederholm, P.-E., Lainio, J. (red.): *Från Pohjolas pörten till kognitiv kon-takt.* Vänskrift till Erling Wande den 9 maj 1990. Stockholm Studies in Finnish Language and Li-terature 6. Edsbruk 1990, 261 s.
- Arbeidsmarked og arbeidsmarkedspolitik i Nor-den 1989. Työmarkkinat ja työmarkkinapoliitiikka pohjoismaissa vuonna 1989. Nordisk Minis-terråd; NAUT-Rapport 1990:2. Kastrup 1990, 171 s.
- Arnkil, Robert: *Massapalvelusta yhtiöittämiseen? Tapausesimerkinä Tampereen työvoimatoi-misto.* Työpoliittinen tutkimus 13. Työministeriö. Helsinki 1991.
- Asp, Erkki; Hakkarainen, Pekka (toim.): *Erilaisuus ja kontrolli.* Turun yliopisto, Sosiologian tutki-muksia B 22. Turku 1991, 152 s.
- Björklund, Lena; Lindberg, Jan-Christer: *Över-sättning av kärlek till svenskan.* Finlandssvensk rapport nr 17. Hangö 1991, 138 s.
- Diderichsen, Finn et al.: (red.): *Klass och ohälsa. En antologi om orsaker till den ojämlika ohäl-san.* Eskilstuna 1991, 224 s.
- ETYK, uutta Eurooppaa koskeva Pariisin perus-kirja. Pariisi 1990. Ulkoasiainministeriön jul-kaisuja 3/91. Helsinki 1991, 47 s.
- ETYK, Wienin aslakirja 1990. Luottamusta ja tur-vallisuutta lisääviä toimia käsittelevät neuvotte-lut. Ulkoasiainministeriön julkaisuja 1/91. Hel-sinki 1991, 51 s.
- Fougstedt, Gunnar: *Finlands svenska befolkning åren 1936–1945. En demografisk undersök-ning. Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk, utgifna af Finska Vetenskaps-So-cieten. H. 95, n:o 2.* Helsingfors 1951, 246 s.
- Gould, Jeremy: *Luapula. Dependence or Development?* Zambia Geographical Association. Regional Handbook 6. Finnish Society for Development Studies. Monograph 3. Vammala 1989, 229 p.
- Haddas, Katarina: *Utvärdering av återvandrings-projektet i Västra Nyland.* Työpoliittinen tutki-mus 16. Työministeriö. Helsinki 1991, 73 s.
- Hietala, Karl: *Kantvikin satamahankkeen yhteis-kunnalliset vaikutukset.* Työpoliittinen tutkimus 7. Työministeriö. Helsinki 1990, 56 s.
- Huss, Leena Marjatta: *Simultan tväspråkighet i svensk-finsk kontext.* Acta Universitatis Upsa-liensis. Studia Uralica Upsallensia 21. Uppsala 1991, 186 s.

Muut julkaisut

Alasoini, Tuomo: Järviiniemi, Päivi; Pekkola, Juha-ni: Organisaatiomuutokset PTL-Telessä. Hen-

- Jäkeläinen, Matti: Työvoiman osuus 55–64 -vuotiaasta väestöstä OECD-maissa vuosina 1950–1989. KELA, Kansaneläkelaitoksen julkaisuja T 9:40. Vammala 1991, 60 s.
- Järvinen, Päivi: Työelämän tutkimus Suomessa 1989–1991: Luettelo työelämän suhteiden näkökulmasta. Työpoliittinen tutkimus 14. Työministeriö. Helsinki 1991, 58 s.
- Kasvio, Antti: Työorganisaatioiden tutkimus ja niiden tutkiva kehittäminen. Kirjallisuuskatsaus. Tampereen yliopisto, Työelämän tutkimuskeskus, sarja T 4/1990. Tampere 1990, 206 s.
- Kauppinen, Timo; Köykkä, Virpi: Palkansaajien järjestäytyminen 1989. Työpoliittinen tutkimus 9. Työministeriö. Helsinki 1991, 64 s.
- Kauppinen, Timo; Köykkä, Virpi (toim.): Työmarkkinajärjestelmä ja poliittinen järjestelmä 2000. Tulevaisuutta ja historiaa Suomessa ja Ruotsissa. Työpoliittinen tutkimus 17. Työministeriö. Helsinki 1991, 193 s.
- Kero, Reino; Kostiainen, Auvo; Virtanen, Keijo: Uuden maailman jätiläinen. Yhdysvaltain historia. Keuruu 1991, 570 s.
- Koponen, Juhani: People and Production in Late Precolonial Tanzania. History and Structures. Suomen Historiallinen Seura. Finnish Historical Society. Studia Historica 28. Jyväskylä 1988, 434 p.
- Kylätutkimusbibliografia. Kyläasiain neuvottelukunta. Julkaisusarja A1/86. Helsinki 1986, 104 s.
- Louhikko, E.K.: Temme vallankumousta. Helsinki 1943, 300 s.
- Madsen, Per Kungshöjd: Pohjoismaiden ministerineuvoston nuorisoprojekti. Kokemuksia tammi-kuusta joulukuuhun 1988. Työpoliittinen tutkimus 18. Työministeriö. Helsinki 1991, 65 s.
- Niemelä, Pirkko et al.: Miten kirjoitan tieteellisen artikkelin? Tieteellinen kirjoittaminen ja kansainvälinen julkaiseminen. Juva 1991, 120 s.
- Nordic Labour Market Policies and Labour Market Research. Nordisk Ministerråd; NAUT-Rapport 1990:4. Copenhagen 1990, 314 p.
- Nordisk samarbete på arbetsmarknadsområdet. Pohjoismaiden työmarkkinayhteistyö. Nordisk Ministerråd; NAUT-Rapport 1990:1. Köpenhamn 1990, 66 s.
- Parvainen, Seija: The Effects of European Integration on the Finnish labour Market. VATT-tutkimuksia 2. Helsinki 1991, 115 p.
- Räsänen, Leila (toim.): Vammalan naisyrityskurssi – kvinnoöretagarkursen i Vammala. Pohjoismainen AVAA-projekti. Den nordiska BRYT-projektet. Nro 27/1990. Työpoliittinen tutkimus 3. Työministeriö. Helsinki 1990, 106 s.
- Sandberg, Börje: Suomeen suuntautunut ulkomainen matkailijaliikenne vuosina 1930–1939. Helsinki 1943, 113 s.
- Soininen, Arvo M.: Pohjois-Savon asuttaminen keski- ja uuden ajan vaihteessa. Historiallisia tutkimuksia LVIII, julkaissut Suomen Historiallinen Seura. Helsinki 1981, 440 s.
- Suomalainen. Päiviö Tommila 60 vuotta. Keuruu 1991, 242 s.
- Suomen Sukututkimusseuran vuosikirja VII, 1923. Genealogiska Samfundet i Finland årsskrift VII. Helsinki 1923, 252 s.
- Toivonen, Marja: Työvoimapula yhteiskunnallisena ongelmana. Uudenmaan työvoimapulan laajuudesta 1980-luvulla. Työpoliittinen tutkimus 12. Työministeriö. Helsinki 1991, 225 s.
- Turtiainen, Juhani: Työnvälityksen asiakaspalvelun käytäntö. Työpoliittinen tutkimus 19. Työministeriö. Helsinki 1991, 110 s.
- Työelämän tutkimusohjelma 1991–1993. Työpoliittinen tutkimus 8. Työministeriö. Helsinki 1991, 38 s.
- The United States and Finland: An Enduring Relationship 1919–1989. Yhdysvaltain ja Suomen suhteiden kehitys 1919–1989. Kerava 1989, 104 s.
- Verho, Timo: Alastaron talonpoikaissuvut 1540–1870. Loimaa 1989, 218 s.
- Virtanen, John O.: Kirsti Johanna Virtanen Experiencing in Contemporary Art. Modernin taiteen uusi ufottuvuus. Hämeenlinna 1991, 160 s.
- Virtanen, Timo: Parenting Stress and Coping among Mothers with MBD Children. Acta Universitatis Lapponiensis 1. University of Lapland. Rovaniemi 1991, 143 p.
- Yli-Pietilä, Päivi et al.: Työelämän suhteet. Aikasarjoja 1907–88. Työpoliittinen tutkimus 2. Helsinki 1990, 181 s.

J
U
U
R
E
T

S
U
O
M
E
S
S
A

1
9
9
2

Sukumessuilla Turussa 30.7.-1.8.1992

- Löydä Juuresi -näyttely
- kirkon ja arkistojen alkuperäistä ja muuta materiaalia
- sukututkimusta tekevien yhteisöjen monipuoliset kokoelmat ja tiedostot
- tietotekniikan käyttö sukututkimuksessa
- sukututkimuskirjallisuus ja -lehdet
- sukuseurojen luetteloita
- siirtolaisrekisteri, jossa tällä hetkellä tietoja noin 200 000 vuosisadan vaihteen suomalaisesta siirtolaisesta
- runsasta ohjelmaa, mm. seminaareja, retkiä ja konsertteja

Sukumessujen järjestäjät:

Suomen ev.lut. kirkko
Arkistolaitos
Siirtolaisuusinstituutti

Sukuseurojen Keskusliitto r.y.
Sukutietotekniikka r.y.
Suomen Sukututkimusseura r.y.